19 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1994. ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 200 (703)

Ազգ

Azg
armenian daily

Հունաստանի խորհրդարան. Ապրիլի 24-ը ճանաչել հայերի ցեղասպանության օր

Հոկտեմբերի 6-ի թուրքական «Միլլիեթ» թերթի հաղորդմամբ, Հունաստանի արտաքին գործերի նախկին նախարար Անդրոնիս Սամարասը, որը ներկայումս ղեկավարում է POLAN խաղաղական կուսակցությունը, իր տեղակալների հետ ելույթ է ունեցել Հունաստանի խորհրդարանում ապրիլի 24-ը հայերի ցեղասպանության օր ճանաչելու մասին հայտարարությամբ: ՆՏ

Թուրք լրագրողների դեսանտ Հայաստանում. Նրանք ծաղկեպսակ կդնեն Եղեռնի հուշարձանին

Երեկ Երեւան ժամանեց Թուրքիայի մամուլի զանազան ուղղությունները ներկայացնող 17 լրագրողների խումբը: Նրանք հանդիպում ունեցան ՀՀ արտգործնախարար Վահան Փափազյանի հետ: Նախատեսվում է նաեւ թուրք լրագրողների հանդիպումը ՀՀ նախագահի, պետնախարար Սերոժ Թադեւոսյանի եւ այլ բարձրաստիճան պաշտոնյաների հետ: Թուրք լրագրողները ցանկություն են հայտնել մասնակցել հայ լրագրողների հետ կազմակերպված կլոր սեղանին, ծաղիկներ դնել Եղեռնի հուշարձանին, ինչպես նաեւ այցելել կոնյակի գործարան:

ԱՆԾՈՒԽԱՐԾ

ՄԱԿ-ը կաջակցի Նաքանեքիի կամրջի շինարարությանը

Աջարիայում Նաքաների գետի կամրջի շինարարություն, Հայաստանի համար քեռմաքարերի ծեծրերում եւ հանրապետության երկաթուղային տնտեսության վերականգնում. այս երեք ուղղություններով տրվելիք օգնությունը կարեւորեց ՀՀ պետնախարար Գագիկ Մարտիրոսյանը, Հայաստանում ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչ Բոյկո Տարաբանովի հետ երեկ ունեցած հանդիպման ժամանակ: Ինչպես հայտնեցին ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից, խոսելով Նաքաների կամրջի մասին, պետնախարարը նշեց, թե այդ կամրջի կարեւորությունն ակնհայտ է Անդրկովկասի երեք հանրապետությունների համար, քանի որ այն կապահովի մարդասիրական օգնության անխափան փոխադրումը կովկասյան տարածաշրջան: Այդ կառույցի համար անհրաժեշտ է 400 հազար դոլլար, որի կեսը վճարելու պատրաստակամություն է հայտնել ՄԱԿ-ը: Մնացած գումարը հավասարապես պետք է բաշխվի եռահարգիս յուրս կողմերի՝ Հայաստանի, Վրաստանի, Աջարիայի եւ Ադրբեջանի միջեւ: Հայաստանն արդեն հայտնել է իր համաձայնությունը: Իր հերթին Բոյկո Տարաբանովը նշեց, որ երջանում հաստատված զինադադարը հույս է ներշնչում ղարաբաղյան խնդրի խաղաղական լուծման նկատմամբ, ինչպես նաեւ տնտեսական ծրագրերի իրականացման համար: Նա հասկաց ող քունեց Նաքանեքիի կամրջի համատեղ շինարարության գաղափարը, այն համարելով երջանային տնտեսական ընդհանուր ծրագրի մի մաս եւ խոստացավ ըստ ամենայնի սատար կանգնել այդ ծրագրի իրականացմանը:

Գնդակոծվեց Վերին Ծամբարակը

Տավուշի երջանի տեւական գնդակոծություններից հետո ադրբեջանական բանակային կազմավորումներն այժմ կ թիրախ են ընտրել Կրասնոսելսկի երջանի սահմանային տարածքները, կոտորեն խախտելով հրադադարի պայմանները: Հոկտեմբերի 17-ի գերեկը հակառակորդը կրակի տակ է առել Կրասնոսելսկի երջանի Վերին Ճամբարակ գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Ինչպես «Արմենպրեսին» տեղեկացրին ՀՀ պաշտպանության նախարարության քանդկվածային լրատվության միջոցների հետ կապի բաժնից, այս անգամ գործի է դրվել նաեւ ծանր հրետանին. մասը 12-13-ը ադրբեջանական կազմավորումները մեր սահմանապահների դիրքերը հրետակոծել են հաուբիցներով, միաժամանակ բացելով նռնականետային ու խոշոր տրամաչափի գնդացրային կրակ: Բարեբախտաբար տուժածներ չկան: Պահպանելով հրադադարը, հայկական զորամասերը պատասխան գործողություններ չեն դիմել: Հայ-ադրբեջանական սահմանի մյուս հատվածներում ուրիշ միջադեպեր չեն գրանցվել: Մինչեւ հոկտեմբերի 18-ի առավոտը, հարաբերական հանգիստը պահպանվում էր սահմանագծի ամբողջ երկայնքով: ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Անկարան դեմ է Կովկասում Ռուսաստանի միակողմանի գործողություններին

«Անկարան պնդում է, որ Ռուսաստանը չփորձի Կովկասում միակողմանի որոշումներ կայացնել»: Այսպիսի վերնագրով հոդված է տպագրվել «Թուրքիշ Դեյլի Նյուս» թուրքական թերթի հոկտեմբերի 8-ի համարում: Հոդվածի հեղինակը հաղորդում է, որ Թուրքիայի ղեկավարների միասնական կարծիքով Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ հակամարտության ավարտման համար անհրաժեշտ են միջազգային ջանքեր: Ըստ նրանց, այս հակամարտության միակողմանի լուծումը գտնելու Ռուսաստանի ջանքերը կարող են ունենալ «անցանկալի հետեւանքներ»: Ըստ Թուրքիայի մի շարք գործիչների, այդ տարածաշրջանում պետք է կիրառել Բալկաններում միջազգային ջանքերի համանման մի քոցառումներ: ՆՏ

■ *ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին երկուշաբթի երեկոյան հանդիպեց ՌԴ արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւի հետ, որն այստեղ էր ժամանել Պարիզից մեկնած անցած իր առաքելության մասին ՄԱԿ-ի Անվ-ին գեկույց ներկայացնելու նպատակով: Քննարկվել են Իրաքի շուրջ ստեղծված կացությունը, Բոսնիայում եւ Հերցեգովինայում առկա խնդիրները, ինչպես նաեւ Բուտրոս Ղալիի Անդրկովկաս կատարելիք այցի մանրամասները:* ՓԱՍՏ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

ՄԱԿ-ը եւ ԵԱՀԽ-ն խաղաղական ու ֆինանսական ճգնաժամի առջեւ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ. ՍՆԱՐՔ. ՄԱԿ-ի հաշիվներում կա ավելի քան 1,7 միլիարդ դոլլար, բայց իրականում կազմակերպությունն ունի կանխիկ 375 միլիոն: Այդ մասին անցյալ շաբաթ ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովում հայտարարեց ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին:

Ինչպես հայտնեցին Հայկական անկախ մամուլ կենտրոնում, ՄԱԿ-ի ղեկավարի կարծիքով, այդ կազմակերպության ֆինանսական մեծ դժվարությունները կապված են այն բանի հետ, որ միջազգային ընկերակցությունը նրան արդեն ավելի քան 3 միլիարդ դոլլար պարտք է մնացել չմուծված անդամավճարների տեսքով: Պարտապանների ցանկը գլխավորում է ԱՄՆ-ը (932 մլն դոլլար), երկրորդն է Հայաստանը, որը պարտք է... 15 մլն. դոլլար:

Նման պայմաններում, հայտարարեց Բուտրոս-Ղալին, ՄԱԿ-ը պարզապես չի կարող արդյունավետորեն գործել, քանի որ իր բյուջեի եւ խաղաղարար գործողությունների համար պահանջվում է ամսական 400 մլն. դոլլար:

Մինչդեռ անցյալ շաբաթ ԵԱՀԽ-ի ներկայացուցիչները Բուդապեշտում հավաքվել էին գործողությունների նոր ծրագիր մշակելու համար: «Վաշինգտոն փոստի» հաղորդման համաձայն, ԵԱՀԽ-ի դերը կասկածի տակ է դրված Հարավսլավիայի հակամարտության լուծման գործում կազմակերպված անկարողության պատճառով:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Բուդապեշտ. Քննարկվեց Ղարաբաղի հարցը

Բուդապեշտում աշխատանքն սկսեց ԵԱՀԽ-ի վերակնքման համաժողովը, որին, բացի այդ կազմակերպության անդամ երկրներից, մասնակցում են ՄԱԿ-ի, Եվրոպական միության, ՆԱՏՕ-ի, ԱՊՀ-ի, Սեւծովյան համագործակցության երկրների, Բալթյան ծովի երկրների, միջերկրածովյան երկրների եւ Ճապոնիայի ներկայացուցիչները: Ադրբեջանը չի մասնակցում համաժողովին:

Առաջին երկու նիստերը նախագահեցին՝ համապատասխանաբար Հունգարիայի ներկայացուցիչը եւ Հայաստանի պատվիրակության ղեկավար, Ավստրիայում ՀՀ դեսպան Արման Նավասարդյանը:

Նյութը անհրաժեշտ անդրադարձան եվրոպական եւ տրանսատլանտյան տարածում ԵԱՀԽ-ի դերի ամրապնդմանը, հակամարտությունների կանխարգելման, ճգնաժամերի կառավարման եւ կարգավորման հնարավոր միջոցառումներին, խաղաղապահության ճյուղում եղող կողմի ուժերի օգտագործմանը, ԵԱՀԽ-ի անվտանգության հիմնադրույթի զարգացմանը, անդամ երկրների բազմաժողովրդական վարքագծի ծնավորմանը, ԵԱՀԽ-ի տնտեսագա կազմակերպչական եւ կառուցվածքային խնդիրներին:

Ուշադրության կենտրոնում էր Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ կարգավորման հարցը: Արծարծվեցին ԵԱՀԽ-ի եւ Ռուսաստանի փոխհամագործակցության խնդիրները, Մինսկի խմբի դերը այդ գործընթացում: Ընդգծվեց հակամարտության տարածքում ԵԱՀԽ բազմազգ ուժեր տեղակայելու հարցը:

Իր ելույթում Արման Նավասարդյանը ներկայացրեց եվրոպական անվտանգության եւ համագործակցության ոլորտներում Հայաստանի արտաքին քաղաքականության ուղղվածությունը: Մանրամասնելով եվրոպական տնտեսական եւ քաղաքական կառույցներում Հայաստանի մասնակցության եւ ինտեգրման ցանկությունը: Նա նշեց նաեւ, թե Հայաստանը մեծապես գնահատում է ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի եւ Ռուսաստանի խաղաղարար ջանքերն ու նախաձեռնությունները:

Բուդապեշտի համաժողովի աշխատանքները կշարունակվեն մինչեւ ԵԱՀԽ գագաթաժողովը, որը տեղի կունենա դեկտեմբերի 5-6-ը Բուդապեշտում:

ՉՈՐԱՀԱՎԱՔ

Ծառայությունից խուսափողներին քրեական պատիժ

Հոկտեմբերի 14-ից Երեւանի Սպայի տանը սկսել է աշխատել դասալքության եւ զինծառայությունից խուսափելու դեմ պայքարի կենտրոնական հանձնաժողովը: Բազմաթիվ ծնողներ հանձնաժողովին են ներկայացնում իրենց դասալիք եւ զինծառայությունից խուսափած զավակներին, որոնց ծառայության հետ կապված հարցերը հիմնականում լուծվում են դրականորեն: Հանձնաժողովն աշխատելու է մինչեւ նոյեմբերի 15-ը, եւ ինչպես հայտնեց հանձնաժողովի նախագահ ՀՀ պետնախարար Վազգեն Սարգսյանը, մինչեւ այդ ժամկետը չներկայացողները կենթարկվեն քրեական պատասխանատվության:

Մյուս կողմից, չնայած պաշտոնական բազմաթիվ հավաստիացումներին, չեն փոխվել եռամսյա ուսումնավարժական հերթական հավաքի անցկացման նախկին մեթոդները: Արդեն հավաքի առաջին երկու օրերին մայրաքաղաքի տարբեր թաղամասերում եւ մարդաշատ վայրերում սկսվել է համապատասխան տարիքի քաղաքացիների զանգվածային «որսը», որը բացահայտորեն ուղեկցվում է բռնությունների եւ ուժի գործադրմամբ: Առանձին թաղամասերում կառավարությունից փակել են զինվորական ուսումնական մեքենաների ծանուցումը այդ ծեւով ջանալով արտահայտել իրենց դժգոհությունը զորահավաքի նման մեթոդներից: ՀԺ ԱՐԱ ...

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ուսուցիչները ելք են փնտրում

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԷԿՈՆՈ ՓԱՍՏ. Ուսումնական տարվա սկզբից հանրապետությունում լայն թափ առավ ուսուցիչների բողոքը, որը արտահայտվեց գործադուլների ձեւով: Այս միջոցին դիմեցին Արարատի, Արտաշատի, Ալավերդու, Մասիսի, Տավուշի երջանների եւ Գյումրի, Վանաձոր, Ջերմուկ քաղաքների ուսուցիչները: Ստեղծվեցին գործադուլային կոմիտեներ, որոնց բազում բողոքներին կառավարությունը անարձագանք մնաց: Ելնելով ստեղծված իրավիճակից, Հայաստանի կրթության եւ գիտության աշխատողների արհմիության հանրապետական խորհուրդը հոկտեմբերի 20-ին կհրավիրի ընդլայնված նիստ: Այստեղ կառավարության ներկայացուցիչների, երջանների ժող. կրթբաժինների վարիչների, լուսավորության նախարարի, ուսուցիչների եւ մանկավարժների համատեղ ջանքերով փորձարկվի ելքեր փնտրելու՝ դուրս գալու անհուսալի դրությունից:

Թուրքիան եւ Հունաստանը հարյուրավոր տանկեր են գնում

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ. ՄԱԿ-ի տվյալների համաձայն, 1993 թ. Թուրքիան եւ Հունաստանը գնել են ռեկորդային թվով տանկեր՝ համապատասխանաբար 932 եւ 671 հատ: Բացի դրանից, որպես ռազմական օգնություն Գերմանիան նախկին ԳԴՀ-ի բանակի զինանոցից Թուրքիա է առաքել 85, Հունաստան՝ 5 տանկ: Այսպիսով, անցյալ տարի Թուրքիան ներմուծել է 1017 տանկ, այս մասին հայտնեցին Հայկական անկախ մամուլ կենտրոնում:

ԱՇԽԱՐՀ

Անգլիայի թագուհին գոհ է ռուսական ընդունելությունից

Կրեմլի մեծ պալատի Եկատերինյան դահլիճում երեկ Մեծ Բրիտանիայի թագուհի Էլիզաբեթ Բ-ն եւ Էդինբուրգի դուքսը ցույց ունեցան Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի եւ Նաինա Ելցինայի հետ, հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը: Մյուս պետությունների ղեկավարների հետ Բորիս Ելցինի գույգների պատմության մեջ առաջին անգամ ներկա էր Նաինա Ելցինան: Դա բացատրվում է Էլիզաբեթ Բ-ի ամուսնու Էդինբուրգի դուքսի ներկայությամբ: Նույն օրը սառը քամին եւ ամպամած երկինքը չխանգարեցին, որ Մեծ Բրիտանիայի թագուհին իր ամուսնու հետ զբոսնի Մոսկվայի Կրեմլում: Նրանց ուղեկցում էին անձամբ Ելցինը: «Թագուհին Ռուսաստանում իր պատմական այցն սկսեց նախագահ Ելցինի ջերմ, պաշտոնական եւ շքեղագույն

պայմաններում ցույց տված վեհ ընդունելությունից, վերականգնելով երկու բրիտանական եւ կայսերական պատմության շղթան», առաջին էջում գրեց Լոնդոնի «Թայմզը» թագուհու այցին նվիրված համարում մեջ:

Սիրիան դժգոհ է Հորդանան-Իսրայել հաշտության պայմանագրից

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ ԱՐԵՎՄՏՅԱՆ: Իսրայելի կառավարությունն ակցեպտավորեն հավանություն տվեց երեկ Ամմանում Իսրայելի եւ Հորդանանի վարչապետների նախաստորագրած հաշտության պայմանագրին: Հորդանանի կառավարության եւ խորհրդարանի հավանության դեպքում փաստաթուղթը կստորագրվի հինգշաբթի օրը: Այդ պատմական փաստաթուղթը կստորագրեն Իսրայելի եւ Հորդանանի կառավարությունների ղեկավարները: Հանդիսավոր արարողությանը կմասնակցեն Հորդանանի Հուսեյն թագավորը եւ ԱՄՆ-ի նախագահ Քլինթոնը: Ընդունակելով հորդանանա-իսրայելական հաշտության պայմանագիրը, Սիրիայի արտգործնախարար Ֆարուկ Շարաան երկուշաբթի օրը հայտարարեց, որ չնայած արաբների հետ Իսրայելի հաշտության երկար ճանապարհին, Սիրիան խաղաղության անհնար է առանց Դամասկոսի մասնակցության: Նա նախազգուշացրեց, որ երջանում կայունություն չի լինի առանց բոլոր շահագրգիռ արաբական երկրների հետ խնդրի համապարփակ կարգավորման: Միաժամանակ, արվել է ճգնաժամը Հորդանանի եւ Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության հարաբերություններում, քանի որ Իսրայելը ընդունել է Երուսաղեմի մահմեդական սրբավայրերի համար վերահսկողության Ամմանի իրավունքը:

digitised by A.R.A.R.@

ՀԲԸՄ

Այցելուներ գաղթօջախներից

Անցնող օրերին ՌԱԿ կենտրոնական գրասենյակ եւ «Ազգ» թերթի խմբագրություն այցելեցին սփյուռքահայ տարբեր գաղթօջախներից բազմաթիվ հյուրեր, որոնք ժամանել էին որպես պատգամավոր մասնակցելու ՀԲԸ Միության 78-րդ համագումարի աշխատանքներին։ Հյուրերի կազմում էին Փարիզից ՀԲԸՄ-ի փոխնախագահ եւ ՌԱԿ կենտրոնական վարչության փոխատենապետ Հայկազուն Ուզունյանը տիկնոջ հետ, Քեմբրիջից (ԱՄՆ) ՀԲԸՄ-ի նույն մարմնի անդամ եւ ԹՄ Միության կենտրոնական վարչության ատենապետ դոկտ. Գեւորգ Քեչիչյանը տիկնոջ հետ, Վաշինգտոնից նույն մարմնի անդամ եւ ԹՄՄ-ի գանձապահ Վարդգես Պալյանը, Լոնդոնից ՌԱԿ կենտրոնական վարչության անդամ Վարդան Ուզունյանը, Բեյրութից «Զարթօնք» օրաթերթի խմբագիր եւ ՌԱԿ կենտրոնական վարչության անդամ Պարույր Աղբաշյանը, Չիկագոյից ՀԲԸՄ-ի եւ ՌԱԿ-ի վերին մարմինների անդամ Ռուբեն Թերզյանը, Փարիզից ՀԲԸՄ-ի ղեկավար մարմինների անդամներ Լեւոն Քեբաբջյանն ու դոկտ. Էդի Աղամյանը, Բեյրութից ՀԲԸՄ-ի տեղի ղեկավարներից՝ հայտնի արդյունաբերողներ Կարոտիս Մարգարյանը, Արմեն Հարությունյանը, Միհայել Մարտիրյանը, Բարեգործականի Եգիպտոսի մասնաժողովի նախագահ Պերճ Թերզյանը եւ անդամ Նուբար Դելեբյանը, Լիբանանի Կիպրոսի պատասխանատուներից եւ ՌԱԿ ղեկավարներից Հրաչ Սանոսյանը, ԹՄՄ Լիբանանի հիմնադիրների մարմնի անդամներ Արտավազդ Մելիքսեթյանը, Հարութ Սակայանը, Վարուժան Խաչերյանը, Բարեգործականի եւ ԹՄՄ-ի Սիրիայի պատասխանատուներից Լեւոն Պիլիկյանը եւ Մասիս Պեսյանը, Ավստրալիայից ՀԲԸՄ-ի տեղի ատենապետ Վահե Արզինյանը, Սիդնեյի ԹՄՄ-ի անդամ Տիգրան Տիգրանյանը, ՀԲԸՄ-ի Հունաստանի ատենապետ Տիգրան Աբասյանը, հայտնի պատմաբան-բանաստեղծ Լեւոն Վարդանը, Շվեյցարիայից Հարություն Սիմոնյանը եւ շատ ուրիշներ։

Հյուրերը մոտիկից ծանոթացան «Ազգի» վիճակին, թղթի եւ տպագրության հարցերով ունեցած դժվարություններին, համակարգչային ու կապի միջոցներին, Հայաստանում ՌԱԿ-ի գործունեությանը, ներքին իրավիճակին, իշխանությունների եւ այլ կազմակերպությունների հետ ունեցած հարաբերություններին։ Այցելուներից շատերը եղան նաեւ Երեւանի նախկին «Կոմնկ» սրճարանի տարածքում, որտեղ այս օրերին շինարարական եռանդուն աշխատանքներ են կատարվում «Ազգ» լրատվական կենտրոնի եւ մշակութային համալիրի կառուցումն ամբողջացնելու համար։

ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ

Համաշխարհային բանկը կվարկավորի նոր ծրագրեր

Համաշխարհային բանկի Վաշինգտոնի գրասենյակում շարունակվում են բանակցությունները Հայաստանին նոր վարկեր տրամադրելու առթիվ։ Այդ մասին երեկ հայտարարեց Հայաստանում Համաշխարհային բանկի ներկայացուցիչ Վահրամ Ներսիսյանցը՝ նշելով, թե այդ բանակցությունների առաջին փուլը նվիրված է գյուղատնտեսության բնագավառում ռազմական ծրագրերին, որի համար կդրամադրվի 45 մլն. դոլար։ Հաջորդ ծրագիրը վերաբերում է էներգետիկ ոլորտին, որի շրջանակներում այս տարվա ձմռան համար նախատեսվում է 15 մլն. դոլարի վարկ, իսկ հեռանկարային ծրագրերի համար 30 մլն. դոլար։

Շարունակվում են նաեւ գործազրկության կանխման եւ Հայաստանի ենթակառուցվածքների զարգացման աջակցության ցույց տալու վարկային ծրագրերի քննարկումները, որոնք իրականացնելու է սոցիալական ծրագրերով զբաղվող պատվիրակությունը։ Ըստ պրն. Ներսիսյանցի, դեկտեմբեր ամսին այդ ծրագրի շուրջ տարվող բանակցությունները կավարտվեն։ Երեւանում գտնվող մի այլ պատվիրակություն քննարկեց Հայաստանի ճանապարհների վերանորոգման համար հատկացվող 30-50 մլն. դոլար վարկի հարցը, որը կիրականացվի տրանսպորտի նախարարության հետ համատեղ։

Հաջորդ տարվա Համաշխարհային բանկում կսկսվեն մի այլ ծրագրի քննարկումները, որը կընդգրկի առողջապահության, կրթության եւ լրատվության բնագավառները։ Այդ ծրագրի համար կհատկացվի եւս 30 մլն. դոլար։

Բացի այդ, աղետի գոտու օգնության ծրագրից զատ, աշխատանքներ են տարվում այլ ոլորտներում երկարատեւ վարկեր տրամադրելու բնակարանների վերանորոգման համար։

Ծրագրվում է, որ նոյեմբերի 22-ին Համաշխարհային բանկի Վաշինգտոնի գրասենյակում կկայանա դոնոր երկրների ներկայացուցիչների հանդիպումը, որի ընթացքում Հայաստանը կրկին կբարձրացնի մեծ չափերի ֆինանսական օգնություն ցույց տալու հարցը, որն անցած տարի ձախողվեց երկրում ընթացող ռազմական գործողությունների պատճառով։ Այժմ, երբ երկրում հրադադար է հաստատված, պրն. Ներսիսյանցի կարծիքով հնարավոր կլինի լուծել վարկի տրամադրման հարցը։ Եւ երբ վարկը տրամադրվի, իսկ այդ ընթացքում ռազմական գործողություններ սկսվեն, ապա վարկը չի դադարեցվի, քանի որ Վահրամ Ներսիսյանցի ասելով, կարեւորը նշված ծրագրերի արդյունքն է, եւ դրանց իրականացման համար համապատասխան միջոցների ստեղծումը։

Նա նաեւ նշեց, թե այս պահին հնարավոր չէ արդյունաբերության համար որեւէ օգնություն ստանալ, քանի որ արդյունաբերական ձեռնարկությունները սեփականաշնորհված չեն, եւ երբ անգամ սեփականաշնորհվեն, ապա առաջնությունը պետք է անցնի սեփական ռեսուրսներով։ Համաշխարհային բանկը կարող է միայն տնտեսական բարեփոխումների աջակցությամբ նպաստել այն միջոցների ստեղծմանը, որի պայմաններում արդյունաբերությունը կսկսի զարգանալ։

Վահրամ Ներսիսյանցի գնահատականներով, 6-7 տարի անց շոշափելի կդառնան Համաշխարհային բանկի վարկերի տված արդյունքները։

Ա. Հ.

*■ **Ցյուրիխում տեղի կունենա հայկական համայնքների ներկայացուցիչների ժողովը։** 1994 թվականի նոյեմբերի 22-23-ը Ցյուրիխ քաղաքում Շվեյցարահայոց ընկերության նախաձեռնությամբ տեղի կունենա Եվրոպայի եւ հեռավոր աշխարհամասի հայկական համայնքների ներկայացուցիչների ժողովը։ Ժողովի ժամանակ կքննարկվեն հայ մշակույթի զարգացման հիմնահարցերը սփյուռքում, ինչպես նաեւ սփյուռքի եւ Հայաստանի կապերը։ Ժողովին հրավիրված են մասնակցելու ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը, խորհրդարանի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը, ՀՀ մի շարք նախարարներ եւ պաշտոնական այլ անձինք։* ՆՏ

ՀԱՐՑՈՒՄ

Սեպտեմբեր ամսվա առավել ազդեցիկ 30 քաղաքական գործիչները

«Նոյյան տապան» ԼՎԿ-ի կողմից 17 փորձագետի առաջարկվել է Հայաստանի Հանրապետությունում գործող 100 քաղաքագետների ցուցակը՝ խնդրելով գնահատել 1994 թվականի սեպտեմբեր ամսին Հայաստանի արտաքին եւ ներքին քաղաքականության վրա ունեցած նրանց իրական ազդեցությունը (դրական կամ բացասական)։ Գնահատումը կատարվել է 10 միավորանոց սանդղակով (1-ը ամենացածր գնահատականն է, իսկ 10-ը՝ ամենաբարձրը)։ 14 փորձագետներ (կառավարամետ, չեզոք եւ ընդդիմադիր) հարցաթերթիկները ներկայացրել են պայմանավորված ժամկետում։ Հատուկ ընդգծում ենք, որ առաջարկվող ցուցակը չի արտացոլում բնակչության մեջ քաղաքագետների հանրահայտության աստիճանը։ Այն սեպտեմբեր ամսին երկրի ընթացիկ քաղաքականության մեջ քաղաքական գործիչների ազդեցության փորձագիտական գնահատականն է։ Յուրաքանչյուր ազգանվան դիմաց նշված է փորձագիտական միջին գնահատականը։ Փակագծերում նշվում է օգոստոս ամսին զբաղեցրած տեղը ազդեցության գործակցի ցուցակում։

1. (1) Լեւոն Տեր-Պետրոսյան 7,71, 2. (2) Վազգեն Սարգսյան 5,85, 3. (5) Բաբկեն Արարքցյան 5,77, 4. (3) Աշոտ Մանուչարյան 5,42, 5. (4) Վանո Սիրադեղյան 5,14, 6. (9-10) Հրանտ Բագրատյան 4,93, 7. (36) Վահան Ավագյան 4,70, 8. (6) Վազգեն Մանուկյան 4,28, 9. (33-35) Աղասի Արշակյան 4,27, 10. (14) Գագիկ Հարությունյան 4,15, 11-12. (8) Ժիրայր Լիպարիտյան 4,14, 11-12. (13) Դավիթ Շահնազարյան 4,14, 13. (15-16) Դավիթ Վարդանյան 3,92, 14. (39) Պարույր Հայրիկյան 3,91, 15. (25) Վահան Փափազյան 3,86, 16. (7) Տեր Հուսիկ Լազարյան 3,85, 17. (15-16) Էդվարդ Եգորյան 3,78, 18. (20-21) Շահեն Կարամանուկյան 3,70, 19. (12) Արա Սահակյան 3,69, 20. (18) Սերժ Սարգսյան 3,62, 21. (54) Ռաֆֆի Հովհաննիսյան 3,60, 22. (9-10) Բագրատ Ասատրյան 3,50, 23. (19) Թելման Տեր-Պետրոսյան 3,50, 24. (65) Սուրեն Զոլյան 3,36, 25. (40) Արտավազդ Գեւորգյան 3,23, 26. (78) Սեյրան Ավագյան 3,22, 27. (24) Արշակ Սադոյան 3,10, 28-29. (44) Ռուբեն Հակոբյան 3,09, 28-29. (11) Սերգեյ Բադալյան 3,09, 30. (29) Կարապետ Ռուբինյան 2,77

Նշենք ԱԻՄ-ի ղեկավար Պ. Հայրիկյանի բարձր տեղը, որը սեպտեմբերին կարծես «ստվերից դուրս եկավ» եւ կրկին խոսեց ամբողջ ձայնով։ «Միաբանություն» արհմիության ղեկավար, ԱժՄ վարչության անդամ Սեյրան Ավագյանի ցուցակում հայտնվելը, որը ակտիվորեն ներգրավված է եղել մի շարք սնանկացած ձեռնարկությունների եւ առեւտրական կազմակերպությունների մի քանի հազար աշխատողների շահերի պաշտպանության գործին, ասում է այն մասին, որ ըստ փորձագետների, այսօրվա դրությամբ հենց աշխատավորների շահերի պաշտպանությունը կարող է դառնալ «վառելանյութ» սոցիալական հնարավոր պայթյունների համար։

ՀՀ նախագահի ազգային անվտանգության գծով գլխավոր խորհրդականի նախկին առաջին տեղակալ Վահան Ավագյանի առաջին տասնյակում գրաված տեղը բացատրվում է նրանով, որ փորձագետները անցած դատավարությունը գնահատել են որպես «քաղաքական» եւ կարծում են, որ Վահան Ավագյանի կալանքի տակ գտնվելու փաստը խաղում է եւ կխաղա կարեւոր դեր Հայաստանի արտաքին եւ ներքին ընթացիկ քաղաքականության մեջ։ Դրանով են բացատրվում նաեւ Աղասի Արշակյանի եւ Սուրեն Զոլյանի բարձր տեղերը, որոնք հետեւողականորեն պաշտպանում են Վահան Ավագյանի իրավունքները։ Ընդդիմության պոտենցիալ ուժի մասին վկայում է ցուցակում նրա 12 ներկայացուցիչների ներկայությունը (40 տոկոս), ինչը, հավանաբար, երկրի ղեկավարության համար լուրջ ազդանշան պետք է դառնա։ Մյուս կողմից, անհրաժեշտ է ընդգծել պետնախարար Վազգեն Սարգսյանի ամուր դիրքերը։ Չնայած իր պաշտոնից հեռանալուն, ազդեցության բարձր գործակից է պահպանել նաեւ Ժիրայր Լիպարիտյանը։ ՆՏ

ԵՐԵՎԱՆ

Անդերմանը վերադարձավ երկու ռազմագերու հետ

Երեւանի «Զվարթնոց» օդանավակայանում նոյեմբերի 17-ին Բաքվից ժամանած հատուկ չվերթի ինքնաթիռով Հայաստան վերադարձավ ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի ղեկավարությունը՝ խմբի փոխնախագահ Պեր Անդերմանի գլխավորությամբ՝ իր հետ բերելով ղարաբաղյան բանակի երկու ռազմագերի։ Մինչ այդ մյուս կողմին երկու ադրբեջանցի ռազմագերի էր հանձնվել։

Ռազմագերիներից մեկը՝ 55-ամյա հադրութցի Սահակ Թամրազյանը, «Արմենպրեսի» թղթակցին պատմեց, որ ինքը պահվել է Գոբուստանի ճամբարում, որը գտնվում է Բաքվից 50 կիլոմետր հեռավորության վրա։ Այնտեղ մնացել է 13 ամիս։ Ճամբարի պայմանների մասին նա գերադասեց չխոսել, միայն ասաց, որ Կարմիր խաչի ներկայացուցիչների ներկայությամբ դրանք ինչ-որ չափով տանելի են դարձել։ Թամրազյանը նշեց, որ ճամբարում ուրիշ հայեր են մնացել, այդ թվում՝ խաղաղ բնակիչներ։ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Սկսվել է մանկական սննդի բաշխումը

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հայ Առաքելական եկեղեցու ԱՄՆ-ի Արեւելյան թեմի Հայ օգնության ֆոնդը ավարտել է Միացյալ Նահանգների գյուղատնտեսության դեպարտամենտի կողմից հատկացված մանկական սննդի առաջին խմբաքանակի առաքումը։ ՀՀ կառավարության մարդասիրական օգնության հանձնաժողովի որոշման համաձայն, այն հատկացվել է հանրապետության առողջապահության նախարարությանը եւ պահեստավորվել այդ նպատակի համար նախատեսված շրջանային եւ քաղաքային դեղատներում։ Շուրջ 125 հազար տուփ «Էնֆամիլ» խտացված կաթնախառնուրդը նախատեսված է մինչեւ 1 տարեկան խառը եւ արհեստական սնուցմամբ երեխաների համար։ Մանկական սնունդը ստանալու համար ծնողներին անհրաժեշտ է դիմել տեղամասային մանկաբույժին, որը հաշվի առնելով երեխայի տարիքը եւ սնուցման ձեւերը, տալիս է անվճար դեղատոմս՝ այդ բուժհիմնարկին կցված դեղատուն ներկայացնելու համար։

ԱԿՈՒՄԲՆԵՐ

Միջազգային «Ռոտարին» մերժում է հայ ռոտարիներին

Դեսպան Գիլմորը անհանգստացած է ստեղծված վիճակից

«Ռոտարի Ինթերնեյշնլ» միջազգային կազմակերպության կողմից Երեւանի «Ռոտարի» ակումբին լիիրավ անդամ ընդունելու մերժումը դարձել է Հայաստանում ԱՄՆ-ի դեսպան Հ. Գիլմորի եւ ԱՄՆ-ի, Լիբանանի ու Եգիպտոսի ռոտարիականների եւ «Ռոտարի» Երեւանյան ակումբի անդամների հետ համատեղ նոյեմբերի 17-ին տեղի ունեցած զրույցի խնդիր առարկա։ Ըստ Երեւանի «Ռոտարի» ակումբի նախագահ, մանկական հայտնի նյարդաբան Գ. Վարդանյանի հայտարարության, «Ռոտարի Ինթերնեյշնլի» ղեկավարությունը Հայաստանին համարում է կռվող երկիր, իսկ ակումբի խոստովանությունը կապում է խաղաղության հաստատման եւ Ադրբեջանի մայրաքաղաքում նման ակումբի միաժամանակյա բացման հետ։ Երեւանի «Ռոտարի» ակումբի հիմնադիր Ահարոն Ադիբեկյանը «Նոյյան տապան» գործակալությանը հայտնել է, որ հանդիպման ժամանակ ԱՄՆ-ի դեսպանի ուշադրությունն ուղղված է եղել այն բանին, որ փաստորեն խախտվել է «Ռոտարիի» կանոնադրությունը եւ երկու ակումբների միաժամանակյա բացման վերաբերյալ պայմանն անտրամաբանական է։ Ըստ «Ռոտարիի» անդամների, հնարավոր է, որ Բաքուն ընդհանրապես չցանկանա նման ակումբ ունենալ, առավել եւս, որ իսլամական երկրներում նման ակումբներն արգելված են։ Հարրի Գիլմորը հայտարարել է, որ որպես ԱՄՆ-ի դեսպան ինքն իրավունք չունի միջամտել հասարակական կազմակերպությունների գործերին, երբ նույնիսկ կենտրոնակայանը գտնվում է ԱՄՆ-ում։ Սակայն, որպես ռոտարիական, նա նույնպես անհանգստացած է ստեղծված իրավիճակով, եւ երբ «Ռոտարի Ինթերնեյշնլը» բացատրություն պահանջի իրենից Հայաստանի իրավիճակի վերաբերյալ, ապա կարելի է չկասկածել, որ դեսպանը տալով օբյեկտիվ գնահատական, կհաստատի, որ այստեղ առկա է նորմալ կենսական իրավիճակ։ «Ռոտարի Ինթերնեյշնլ» միջազգային կազմակերպությունն աշխարհի 160 երկրներում ունի 30 հազ. ակումբ եւ ճանաչվել է ՄԱԿ-ի կողմից։ Ակումբների հիմնական նպատակն է օգնել իր անդամներին հասնելու մասնագիտական բարձր մակարդակի եւ կազմակերպել լիարժեք ժամանց։ Ակումբները նաեւ իրականացնում են բարեգործական միջոցառումներ ինչպես իրենց շրջանների, այնպես էլ աշխարհի մյուս երկրների բնակիչների համար։ «Ռոտարին» օգնություն է հասցնում այն երկրներին, որտեղ բացված են նմանատիպ ակումբներ։ ՆՏ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (7-8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581641
Ոճը եւ ձեւավորումը ՊԱՎԵԼ ՊԱԼՍԱՐԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային ծառայողը «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

[illegible]

Այս բարբառնական ֆայլից անմիջապես հետո Մոսկվայի ռուս-ամերիկյան մամլո կենտրոնում հավաքված թուրքմենական ընդդիմության ղեկավարները հայտարարեցին. «Մուրադ Էսենովի վրա կատարված մահափորձը քաղաքական ձեռնարկում է, որի նպատակն է վախեցնել թուրքմենական ընդդիմության ղեկավարներին»:

Ընդդիմության դեմ ուղղված հալածանքներն արդեն նորություն չեն: Այս հակաժողովրդավարական երեւույթի մեջ նորությունն այն է, որ Թուրքմենիայի ղեկավարությունը Նախարարների կաբինետի մակարդակով բացահայտորեն խոսում է ընդդիմադիրների դեմ պայքարելու անհրաժեշտության մասին: Այսպես, նոյեմբերի 14-ին Նախարարների կաբինետի նիստում, որը նվիրված էր

րեւ: Այն փաստը, որ թուրքմենական ընդդիմության ղեկավարները գտնվում են Մոսկվայում եւ այնտեղ եռանդագին փորձում վարկաբեկել հանրապետության նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովի վարչակարգը, կարելի է բացատրել նրանով, որ Մոսկվան, ըստ երեւույթին, դադարելով ԽՍՀՄ մայրաքաղաք լինելուց, շարունակում է մնալ նորաստեղծ ԱՊՀ-ի գլխավոր քաղաք: Ինչպես ցույց է տալիս համաշխարհային փորձը, նման քաղաքը միշտ ապաստան է ընդդիմադիր ուժերին եւ դրանց մղում դեպի այն «վայրեր», որոնք իրենց կօգնեն վերահսկողության տակ պահելու [illegible] երկրներ:

Դրա վառ վկայությունը Տաջիկստանի օրինակն է: Տաջիկական խեղդված (ոչ իսլամական) ընդդի-

մի վրա հույս է դնում Ռուսաստանը, որի արտաքին քաղաքական դոկտրինայում պարզ ասված է, որ ինքը կաջակցի ԱՊՀ-ում եւ Բալթյան երկրներում միայն ռուսաստանամետ ուժերին: Ահա թե ինչու թուրքմենական ռուսամետ ընդդիմությունը նման կարեւոր նշանակություն ունի Ռուսաստանի համար, որը նրան աջակցում է ինչպես կարող է: Ռուսաստանի դիվանագիտական ջանքերն ուղղված են նաեւ միջինասիական շրջանում, մասնավորապես Թուրքմենիայում Թուրքիայի եւ Իրանի ազդեցության մեծացման դեմ:

Թուրքմեն ընդդիմադիրները փախչում են նաեւ Թուրքիա. առհասարակ այստեղ հավաքվել են միջինասիական բոլոր երկրների ընդդիմադիր ուժերի ներկայացուցիչներ: Թուրքիայում նրանք բավականա-

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Թուրքմենական ընդդիմությունը հալածվում է...

Ինչպես արդեն հաղորդել է մամուլը՝ նոյեմբերի սկզբներին Թուրքմենիայի հատուկ ծառայությունները ձեռնամուխ եղան [illegible] մեջ Մոսկվայում ապրող եւ աշխատող թուրքմենական ընդդիմության ղեկավարների վրա ֆիզիկական ներգործությանը: Խոսքը թուրքմենական ընդդիմության ղեկավարներից մեկի՝ «հիմնադրամի» գլխավոր տնօրեն Մուրադ Էսենովի վրա կատարված մահափորձի մասին է: Դա տեղի ունեցավ Մոսկվայում, մետրոյի «Օստանկինո» կայարանից ոչ հեռու: «Անհայտ անձինք» թիկունքից հարձակվեցին Էսենովի վրա եւ թիկունքին հարվածեցին երկաթյա խողովակի կտորով, որը փաթաթված էր փալասի մեջ: Նրանից խլեցին պայուսակը, որտեղ կային «Թուրքմենիստան» հիմնադրամի փաստաթղթեր եւ ընդդիմադիր «Թուրքմենիյի» հանդեսի հերթական համարի նյութեր, որի խմբագիրը հենց Մուրադ Էսենովն է:

նոյեմբերի 27-ին Թուրքմենիայի անկախության երրորդ տարեդարձի տոնակատարության նախապատրաստման հարցերին, նիստի մասնակիցները լսեցին իրավապահ մարմինների ղեկավարների հաշվետվությունը, որտեղ խոսվում էր «Թուրքմենիայի ղեկավարության հասցեին [illegible] զրպարտանք եւ առասպելներ տարածող մի խումբ անձանց» մասին: Խոսքը, իհարկե, ընդդիմության ներկայացուցիչների մասին է, ճիշտ այնպես, ինչպես 1937 թ.-ին:

Հանրապետության իրավապահ մարմինների գործի բոլոր կառույցներին հանձնարարվեց սկսել փաստերի առթիվ անցկացնել քրեական հետաքննություն, եւ դա պատահական չէ, քանզի նախկին այդ Մոսկվայում «խառնաշփոթված» ընդդիմության ղեկավարները մեղադրվել էին տարբեր «հանցանքների» մեջ: Երկար ժամանակ ջանալով «սարքը չհանել», Թուրքմենիայի ղեկավարությունը վճռական գործողությունների դիմեց արդեն երկրի սահմաններից դուրս: Երկրում խեղդելով եւ արտաքսելով ընդդիմության ներկայացուցիչներին, ղեկավարությունը գլխավոր դատախազությանը հանձնարարեց Ռուսաստանի հատուկ ծառայություններից պահանջել հանձնել «հանցագործներին»: Քրեական գործերի հարուցման պատրվակ ծառայեց ընդդիմադիր այն խմբագրության աշխատանքը, որի կենտրոնակայանը գտնվում է Մոսկվայում:

Խոսքը շատ հայտնի մարդկանց մասին է: Նրանցից են Թուրքմենիայի նախկին արտգործնախարար Աբդի Կուլիեւը, որին Թուրքմենիայի իշխանությունները համարում են թուրքմենական ընդդիմության չհրապարակված ղեկավար, նրա զինակիցը, այժմ [illegible], Կենտրոնական Ասիայում մարդու իրավունքների լուսավորական կենտրոնի աշխա- [illegible]

մությունը Մոսկվա տեղափոխվելով Ռուսաստանում Տաջիկստանի դեսպանի գլխավորությամբ, կրկին անկեղծորեն ցանկանում է հայրենիք վերադառնալ, բայց արդեն իշխանության մենաշնորհությամբ: Չէ՞ որ Ռուսաստանում այդ հանրապետության դեսպանը նախագահության թեկնածու է գրանցված երկրի խորհրդարանի ներկայիս նախագահ Էմոմալի Ռահմոնովի հետ մեկտեղ:

Չնայած այդ հանրապետության կողմից ԱՊՀ մի շարք փաստաթղթերի ստորագրմանը, իրականում այդ երկրի արտաքին քաղաքական գործունեությունը կարող է բնութագրվել որպես կիսանկախ: Այս հանգամանքը «դուր չի գալիս» Ռուսաստանի ղեկավարությանը: Ռուսաստանի հետ պայմանագիր ստորագրելով սահմանների պաշտպանության մասին եւ պարտավորվելով վճարել ռուսաստանցի զինծառայողների աշխատավարձը, Թուրքմենիան սակայն շատ քիչ է վճարում եւ, բացի դրանից, ժամանակին չի վճարում, ինչը Թուրքմենիայի սահմաններում հարուցում է ռուսաստանցի զինծառայողների «անձայն» դժգոհությունը: Իսկ ամենազլխավորն այն է, որ այդ հատուկ պայմանով ուժեղանում է կայազորային սահմանապահների արտահոսքը: Դրա հետեւին մեծանում է սահմանում թուրքմենների զորաբաժինը: Սափարմուրադ Նիյազովն «անձայն» կերպով ուզում է լուծել այդ խնդիրը: Վերջերս Ռուսաստանին դուր չեկող մյուս կարեւոր հանգամանքն այն է, որ Թուրքմենիան հարեւանների (եւ ոչ միայն նրանց) հետ արտաքին քաղաքական կապերում գրեթե լիակատար անկախություն ունի: Վերհիշենք թեկուզ լայնորեն տարածված գազամուղը, որը Թուրքմենիայից անցնելու է Իրան եւ Թուրքիա եւ պետք է կառուցվի մոտ ապագայում: Թեեւ այստեղ հարկավոր է հիշել, որ Թուրքմե- [illegible]

Միեւնույն է, միայն ընդդիմությունը, [illegible]

չափ հայտնի մարդիկ են եւ անդադար քննադատում են իրենց երկրների ղեկավարությանը: Օրինակ, Ուզբեկստանի ընդդիմադիրները Ստամբուլում հրատարակում են իրենց հանդեսը: Իհարկե, սա էլ իր պատճառն ունի: ԽՍՀՄ փլուզումից եւ միջինասիական երկրների անկախության հռչակումից անմիջապես հետո Թուրքիան ձեռնամուխ եղավ այդ շրջանում իր նկրտումների իրականացմանը: Սկզբում նա այդ երկրներ բերեց լատինատառ այբուբենը, [illegible] հնարավորություն [illegible], իսկ այնուհետեւ տեղական ընտրությունների մեջ փորձեց արմատավորել իր «թուրքական մոդելը»: Բայց լավ հասկանալով, որ այս բարդ ժամանակներում միայն վերոհիշյալ երեւույթներով գործը [illegible] հունով չի ընթանա, Թուրքիան դիմեց արմատական միջոցների, նրանց տալով վարկեր, խոստանալով ներդրումներ եւ շատ այլ բաներ: Թուրքմենիայի դեպքում Թուրքիան շատ բան է ակնկալում, ուստի այդ հանրապետության հետ կապերը բազմաբովանդակ են: Ըստ երեւույթին, նա հույս ունի ապագայում լավ [illegible] ստանալ: Համագործակցության ձեւերից մեկին ուզում եմ հատկապես անդրադառնալ, որտեղից ցույց տամ, թե Թուրքիան ինչպես է գործում հենց հեռանկարային առումով: 1994-95 թթ. ուսումնական տարում մոտ հազար ուսանողներ [illegible] կամ լիիվ դասընթաց կանցնեն Թուրքիայի բուհերում: Այս հանգամանքն օգնում է, որ հենց ընդդիմադիր տարրերը իրենց կազմակերպություններն ստեղծեն հիմնականում իսլամական թեքումով: Իսլամական [illegible] նաեւ մյուս միջինասիական հանրապետությունների ընդդիմադիր ուժերի միավորումները:

Դատելով ըստ ամենայնի, երբ Մոսկվան արդեն կենտրոն էր, իսկ [illegible]

ՌՈԶԱ ՂԱՐԻԲՅԱՆ,
Պատմագիտության թեկնածու

ՄՈՍԿՎԱ

Մոսկվա. Նենգորեն սպանվեց լրագրողը

ՄՈՍԿՎԱ, 18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: ՌԴ նախագահ Բորիս Ելցինը ցավակցություն է հայտնել «Մոսկովսկի կոմսոմոլեց» թերթի աշխատակիցներ Դմիտրի Խոլոդովի եւ եկատերինա Դրեեւայի հարազատներին: Երեկ անհայտ անձինք Դ. Խոլոդովին էին փոխանցել մի ճամպրուկ, որն իբր խիստ գաղտնի տեղեկություններ էր պարունակում: Հարցն այն է, որ քսանյոթամյա Խոլոդովը արդեն ավարտում էր արեւմտյան զորախմբում հովանավորչության եւ զենքի ապօրինի վաճառքին առնչվող իր լրագրողական հետաքննությունը եւ մոտ օրերս պետք է այդ հարցով ելույթ ունենար ՌԴ Պետդումայում: Ենթադրյալ տեղեկությունները խոստանում էին լրացուցիչ լույս սփռել այդ փաստերի վրա: Խոլոդովն իր մոտ էր հրավիրել գործընկերներին նորահայտ փաստաթղթերին ծանոթանալու համար, սակայն ճամպրուկը՝ բացելու պահին նրա սենյակ էր հասցրել գալ միայն լրագրող Ե. Դրեեւան: Ճամպրուկի բացելու պահին գրանցված ուժգին պայթյունից Խոլոդովը մահացել է, իսկ Դրեեւան այրվածքներով ծանր վերքեր է ստացել ու տեղափոխվել հիվանդանոց:

ՌԴ նախագահի հայտարարության մեջ ընդգծվում է, որ նա անհանգստացած է ժողովրդավարական լրագրողների դեմ վերջերս հաճախակի կազմակերպվող ահաբեկչական փաստերի առթիվ: Նա անհապաղ հանձնարարական է տվել ներքգործնախարար Վիկտոր Երինին՝ խիստ վերահսկողություն սահմանելու հետաքննության նկատմամբ եւ զեկուցել նախագահին արդյունքների մասին:

ՆԱՄԱՌՈՏ

Ֆյոդորովը կողմ է Ելցինի արածներին

ՄՈՍԿՎԱ, 18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ, ԻՆՏԵՐՖԱՔՍ: Դեկտեմբերի 12-ի լիբերալ դեմոկրատական դաշինքի ղեկավար, Պետդումայի պատգամավոր Բորիս Ֆյոդորովի կարծիքով, ռուբլու սրընթաց անկումից հետո նախագահ Ելցինի ձեռնարկած միջոցները ճիշտ էին: Միաժամանակ ֆինանսների նախկին նախարարը աննպատակահարմար է գտնում կոնկրետ մեղավորների որոնումը, պատասխանատվությունն ընկած է կառավարության վրա, որն արդեն երկու տարի դրամաֆինանսական սխալ քաղաքականություն է վարում: Այդուհանդերձ Ֆյոդորովը հայտարարեց, որ ինքը դեմ է կաբինետի հրաժարականին:

Աբխազները ձգձգում են գործը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ, ԻՆՏԵՐՖԱՔՍ: Էդուարդ Շեւարդնաձեն երեկ ավանդական ռադիոհարցազրույցում հայտարարեց, աբխազական կողմը փորձում է ձգձգել գաղթականների վերադարձը եւ դրանով իսկ օրինականացնել էթնիկական այն զտման արդյունքները, որի ականատեսն էր ամբողջ աշխարհը: Ցավոք, [illegible] ղեկավարը, միջազգային կազմակերպությունները, ԱՄՆ-ն եւ Ռուսաստանը առայժմ անզոր են վերահաստատելու արդարությունը եւ ապահովելու 200 հազար գաղթականների իրավունքները: Շեւարդնաձեն մեծ հույսեր է կապում նոյեմբերի վերջերին ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիի Վրաստան կատարելիք այցի հետ:

Պողոսյանը ուզում է մեղմել դատավճիռը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 17 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ-ԻՆՏԵՐՖԱՔՍ: Հուլիսի 29-ին Մինվոդիում մի խումբ պատանդներ առեւանգած երեք ահաբեկիչների դատապաշտպան Արթուր Պողոսյանը հայտարարեց, թե մտադիր է հասնել իր պաշտպանյալների դատավճռի մեղմացմանը, որոնք դատապարտվել են մահվան: Նրա կարծիքով, քննության ընթացքում թույլ են տրվել քրեական օրենսգրքի բազմաթիվ խախտումներ: Օրինակ, չի պահպանվել դեպքի վայրի անխաթարությունը, որն անհրաժեշտ է:

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Ազգի հերոսից՝ ազգի դավաճա՞ն

Վարչապետ Հուսեյնովի դեմ քրեական գործ է հարուցված

Ինչպես հայտնի է, Գյանջայի վերջին իրադարձություններից հետո Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը հայտարարել էր, թե վարչապետ Սուրաթ Հուսեյնովը նույնպես մասնակից է հակապետական խռովությանը: Եւ ահա ադրբեջանական աղբյուրները հաղորդում են, թե նոյեմբերի 14-ի երեկոյան Ադրբեջանի գլխավոր դատախազի պաշտոնակատար Էլդար Հասանովը Գերագույն խորհրդից պահանջել է արդեն նախկին վարչապետ Սուրաթ Հուսեյնովին զրկել պատգամավորական անձեռնմխելիությունից: Նրա դեմ քրեական գործ է հարուցված հայրենիքի դավաճանության մեղադրանքով: Ընդ որում, Ադրբեջանի զինվորական դատախազ Նիզամի Թուխմազովը հայտարարել է, թե հետաքննության ընթացքում Հուսեյնովի գործողությունների մեջ ապացուցվել է առավել ծանր հանցակազմի առկայությունը, այն է՝ հեղաշրջման փորձ:

Մի քանի ժամ տեւած քննարկումներից հետո Ադրբեջանի խորհրդարանը որոշել է Սուրաթ Հուսեյնովին զրկել ոչ միայն պատգամավորական անձեռնմխելիությունից, այլեւ Ադրբեջանի ազգային հերոսի կոչումից: Ներկա գտնվող 40 պատգամավորներից 37-ը քվեարկել են դրա օգտին, 3-ը մնացել են ձեռնպահ: [illegible]

բնակչությանը կոչ է արել իշխանություններին աջակցել հանցագործին ձերբակալելու գործում: Հետաքրքիր է, որ քաղաքական դիտորդների կարծիքով, նոյեմբերյան իրադարձությունների բուն պատճառը Գուլիեւ-Հուսեյնով հակամարտությունն էր, իսկ հեղաշրջման փորձը պարզապես լավ կատարված բեմադրություն էր, որի արդյունքներն ի հայտ կգան առաջիկայում:

Մինչդեռ ադրբեջանական աղբյուրներն արդեն իսկ ոչ միայն լայնորեն լուսաբանում են Հուսեյնովի չարագործությունները, այլեւ Գյանջայի «նոր հերոսի» կերպար են ստեղծում ի դեմս [illegible] Իբրահիմովի: Պարզվում է, որ ընդամենը մի քանի օր առաջ Ադրբեջանի ազգային հերոս համարվող Սուրաթ Հուսեյնովը եղել է Գյանջայի մաֆիայի պարագլուխը, որը զբաղվել է ահաբեկչությամբ, հարկահավաքությամբ, դրամաշորթությամբ, մարդկանց եւ ավտոմեքենաների առեւանգումներով եւ այլն, եւ միակ մարդը, որը «հերոսաբար» դիմակայել է դրան, եղել է Իբրահիմովը: Պարզվում է նաեւ, որ վերջինիս վրա բազմիցս կրակել են բոլոր ուժային կառույցները միասին, սակայն նա տեղի չի տվել նույնիսկ այն բանից հետո, երբ նրան [illegible]

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Պատմական տրամաբանությունը բացառում է Լաչինի պարանոցը

Շատ անգամ եմ ես Լաչինի ճանապարհով մեկնել Ստեփանակերտից Երեւան եւ հակառակը: Բայց այսօրվա շուրջանակի ճանապարհով չէր պատահել, որ գնայի: Հավանաբար, հետազոտողները երբեւէ կհաշվեն, թե ով ավելի շատ վնաս հասցրեց Արցախին՝ թուրքերը, թե Խորհրդային Միությունը: Կոմունիստների հորինած այս կամ այն տոնի, հոբելյանի առիթով վիճակագրական ժողովածուներ էին հրատարակվում բարդ գույնի անոր կազմերով, որոնցում յուրահատուկ պարբեցիկ ոճով պատմվում էին Ղարաբաղի մասին որպես մի չկայացած-չեղանված երեւույթի, որը գտնվելով Ադրբեջանի գրկում, խիստ բարգավաճել է բնակչության բարեկեցության հարցում: Իսկ ալիեւյան խամաճիկ Կեւորկովը իր բրոշյուրում գրել էր, թե Ղարաբաղի տնտեսական ներուժը հարյուր անգամ աճել է 1913 թվականի համեմատությամբ:

Ճանկերի կենտրոնական հրապարակում պայթեց արկը, եւ բեկորները թռան ծննդատուն: Այդ նույն ժամին ծնվեցին այդ տղաները: Այդ մասին մեզ ասացին առավոտյան եւ ամերիկացի բժիշկներին ուղեկցող Գուրգեն Մելիքյանը հանդստասից մեզ առաջարկեց այցելել նորածիններին, որտեղի տեսաժապավենի վրա նկարահանի երեխաներին եւ նրանց մայրերին: Արծարծած փարթամ բեղերով ռոմանտիկ Գուրգենը նույնիսկ անուն դրեց ծննդատան կատարած այդ այցելությանը՝ «Կյանքը շարունակվում է»:

Մի երկու օր հետո Երեւանի հեռուստատեսությամբ ցուցադրում էին այդ կադրերը: Ժպտացող երկու բնկերներին Գեյլին եւ Նազարյանին, երջանիկ մայրիկներին եւ նոր ծնած տղաներին, որոնց մի ռոքի առաջ տվել էին Ռոբերտ եւ Վարդգես անունները: Ես գիտեի, որ այդ գաղափարը ծննդկաններին տվել է Գուրգեն Մելիքյանը, որին մենք անվանում ենք «ամեն ինչ հասցնող»: Իսկապես այդ մարդը հասցնում էր անել ամեն ինչ: Մեկ բեռ էր դիմավորում օդանավակայանում, մեկ ու-

վանդորություն: Ես բուռ: «Էրեբունի» օդանավակայանից գնացի ուղիղ ստուդիա: Տեսագրեցին իմ նյութը: Ինչ որ պետք էր՝ ասացի: Երեկոյան ցուցադրեցին իմ խոսքը: Հաջորդ օրն իմացա, որ արգելվում են, ինչպես ասում են, «թեմայի շուրջ» ամեն տեսակի մեկնաբանությունները: Կարելի է միայն հաղթանակը իր ամբողջ կարեւորությամբ եւ ամբողջ մեծությամբ հաղորդել տոնական շարասյուների ցուցադրմամբ, որ դրոշներ բռնած, միջանցքով գնում են Ղարաբաղ: Չեմ հասկանում, ինչ պատմություն է՝ խառցել մի բան, որ հակառակ արդյունքն է տալիս, նվաստացնում է իշխանության դերը, քանի որ խաղը արվում է տեսական մակարդակով: Մինչդեռ առաջարկվում էր, որ Լաչինի միջանցքը համարվի կյանքի ճանապարհ ոչ թե պարզապես Ղարաբաղի, այլ պայքարող Ղարաբաղի համար: Դա նշանակում է պատերազմը դեռ չի վերջացել:

Դարձյալ, ինչպես դա եղել է պայքարի պատմական ժամանակաշրջանում, սկսեց կապել խաղի ու հակախաղը: Ես արդեն

Էջեր ղարաբաղյան իրադարձությունների եւ խոհերի գրքից

Հարազատ հողի վերքերն անցնում են իմ սրտի միջով

ԶՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ

Եւ դա գրել էր մի ժամանակ, երբ օրինակ, երեւանի հարուստ Շուշիի շրջանում, որտեղ բազմաթիվ հայկական գյուղեր էին եղել, մնացել էին ընդամենը հոգեվարք ապրող հինգ բնակավայրեր, որոնց չորսից խորհրդային բանակի օգնությամբ լիովին տեղահանվեցին հայերը: Դրանց մեջ էլ Բերդաձորյան շարքի հազվադեպ գեղեցկության մի գյուղ:

Մոտենալով Լաչինին, հիշեցի Ռոբերտ Գեյլի եւ Վարդգես Նազարյանի Ղարաբաղ կատարած ուղեւորությունը: Եւ հիշեցի բոլորովին ոչ պատահականորեն: Նայելով քարտեզին, Ռոբերտը մատով խփեց Հայաստանը Լեռնային Ղարաբաղից բաժանող պարանոցին եւ իրեն յուրահատուկ միամիտ պարզությամբ ասաց. «Մի՞թե աշխարհագրագետները չեն հասկանում, որ պատմական տրամաբանությունը լիովին բացառում է այս պարանոցի գոյության բնականությունը, որն անհնար է դարձնում երկրիկական մի ամբողջ երկրամասի կյանքը»:

Եւ ահա հատկապես պատմական տրամաբանությունը պարտավորեցրեց մեզ գնալ այդ պարանոց կոչվածի վրա. ընտրիքից որի ռազմավարական կարեւորությունը փոքրիկ գյուղի հիմքի վրա կառուցվել էր մի ամբողջ քաղաք՝ Լաչին քաղաքը:

Ճանապարհի վրա հայտնվող ալիեւյան ժամանակների կարգախոսները վկայում էին, որ Լաչինը արդեն շատ մոտ է: Դրանք բարձրահունչ խոսքեր էին ԽՍՀՄ եղբայրական ժողովուրդների անխախտ բարեկամության եւ լայն խայլում Ադրբեջանի մասին: Ինձ երբեք չէին զարմացնում ոչ նման տիպի կարգախոսները, ոչ էլ այն, որ դրանք չեն հանել 1985 թվականից հետո: Այդ ամենի մեջ ես տեսնում էի այն պատմական տրամաբանությունը, որի մասին ասում էր բժիշկ Ռոբերտ Գեյլը:

Տրամաբանությունն այն էր, որ երկու երիտասարդ ծննդկանները Ստեփանակերտում նույն օրը ծնված իրենց տղաներին անվանեցին Գեյլի եւ Նազարյանի անուններով՝ Ռոբերտ եւ Վարդգես:

Դա այն նույն օրն էր, երբ ամերիկացի բժիշկների կողմից Ստեփա-

ղեկցում էր խմբի:

Ամենից հաճախ Գուրգենը դիմավորում էր Մերի եւ Վարդգես Նազարյանների բեռը, որոնց, ավա՜ղ, Հայաստանի նոր ղեկավարությունը այդպես էլ չկարողացավ ոչ լավ արժանվույն հասկանալ, ոչ էլ խղճմտանքով գնահատել: Մեր պայքարի տարեգրությունը գրվում է: Կգա օրը, երբ հայերը կիմանան նրանց անունները, ովքեր իրենց լուման են ներդրել հայրենիքի ազատագրման գործում: Եւ դրանց շարքում Նազարյանների անունները կզբաղեցնեն իրենց արժանավույն տեղը: Նրանց դերը շոշափելիորեն երեւում էր հատկապես հիմա, երբ մենք ծնում էինք Լաչինի փողոցները, դրանով իսկ բացելով այն փրկարար միջանցքը, որտեղով սկսեց Ղարաբաղ մուտք գործել կենսարար թթվածինը: Հարցրու ցանկացածդ մարդկային: «Նա պատկերացնո՞ւմ է մեր հաջողությունները առանց պատմական «Ալինկոս» ռազիայի»: Եւ ի պատասխան կլսես. «Դա նույնիսկ անհնար է պատկերացնել»: Առաջին «Ալինկոները» Վարդգես Նազարյանն իր ձեռքով բերեց: Եւ մնացածներն էլ հետագայում դարձյալ ուղարկեց նա:

Երբ վատ ես աշխատում ի շահ ինձ, լավ ես աշխատում հակառակորդի համար

Իմ կյանքում այսպես շատ է եղել: Երկար ճանապարհորդություններից հետո հասնում եմ վերջնակետին եւ հանկարծ զգում, որ առանձնապես ոչինչ չի եղել: Ավելին՝ ինչ որ դատարկություն եմ զգում ներսում: Գուցե դա նրանից է, որ վերջնակետը դեռեւս ավարտված նպատակը չէ, գերխնդիրը չէ, շոշափելի երջանկությունը չէ: Գուցե խնդրներն իրականացի են իմաստները, որ դրել են, թե երջանկությունը այն հորիզոնն է, դեպի որ գնում ես, բայց չես հասնում: Հասկանում եմ, որ այդ մեծ նշանակության չեն դիմանում: Դրանք ինքնին սխալ են: Որովհետեւ ոչ Շուշին, ոչ էլ Լաչինը ոչ վերջնական նպատակ են, ոչ էլ առավել եւս գերխնդիր:

Պատահական չէր, որ Շուշիից անմիջապես հետո Կոմանդոսը խնդրեց ինձ թռչել Երեւան եւ հեռուստատեսությամբ հայտ ուղերձով այն վտանգավոր արբեցության մասին, որը դարձել է ազգի մի տեսակ համատարածված սոցիալական հի-

զգում էի, որ միջանցքի բացումը հակառակ արդյունք է տալու նաեւ: Գիտեի, որ գներ անելու են Ստեփանակերտում, որ Ղարաբաղից բաղնան, յուղի, խառաստանի, հատուսանի եւ այլ միջոցառումների անվանման տակ աննաստ եւ մանր կենդանիներ են բերելու խառցած Հայաստան, որն իր բերանից կտրում եւ ուղարկում էր Ղարաբաղ: Անհավանական էր, թե վիճակը կփրկի տասնյակ կեսեր կամ մաքսատներ դրեցը: Մեկ կխղճան ու բաց կթողնեն, մեկ կաշառք կառնեն ու բաց կթողնեն: Բայց ամենասարսափելին դա չէ: Վատ խառցը հարվածեց նաեւ պաշտպանությանը:

Լաչինում, ինչպես դա եղավ Շուշիում, երկին հանձնվեցի շտաբի պետ Ձեյխունին եւ նրա ողջի Արսենին: Հայրը, ինչպես այն ժամանակ Շուշիում, մռայլ էր ու լռակյաց: Վերջապես, ինչպես այն ժամանակ Շուշիում, նետեց. «Սա հաղթանակ չէ: Սա Բեռլին չէ»:

Ինձ մոտեցավ հանրապետական հեռուստատեսության թղթակից Ռուբեն Միրզոյանը եւ խնդրեց հարցազրույց տալ: Հրճվանք ու հիացմունք արտահայտելով խանդավառության մարտիկների սխրանքի առիթով, որոնք հաստատեցին, որ մենք բազմաթիվ կանխակարդակ բանակ ստեղծելու համար, ես առաջ մեզ համար ամենասարսափելի բեռնամ վտանգավոր արբեցության մասին: Երեկոյան ինձ ասացին, թե ցուցադրելով Լաչինի գրավման կադրերը, քաղաքացիները հայտնաբերեց, թե վատը կցուցադրեն իմ հարցազրույցը հանրապետական հեռուստատեսությամբ: Հարցազրույցը ցույց չտվին ոչ նույն օրը, ոչ էլ մեկ ուրիշ օր: Ես, հավանաբար, չեմ սարքվեցի պատճառի մասին: Որովհետեւ գիտեի:

Երբ ես կրկնելով մտքերս, ասում եմ, թե ստեղծագործությունը գրվում է, ապա նկատի ունեմ եւ այն, թե երբեւէ կհրապարակվի նաեւ ամբողջ ճշմարտությունը մեր խաղաքության գործնական ծախսումն եւ այդ կապակցությամբ այնօրինակ եղևր խաղաքության գների կործանարար դերի մասին, ինչպիսին հեռուստատեսությունն է, որի ղեկավարությունը չի գիտակցել եւ չի գիտակցում, որ երբ վատ ես աշխատում ի շահ մեզ, ապա նույնիսկ շատ լավ ես աշխատում ի շահ թշնամու:

Շարունակելի

Սկիզբը՝ 21, 25, 28 մայիս, 1, 4, 8, 11, 15, 29 հունիս, 2, 7, 13, 16, 20, 23, 27, 30 հուլիս, 4, 6, 10, 17, 20, 25 օգոստոս, 3, 7, 14, 17, 20, 24, 28 սեպտեմբեր, 1, 5, 8, 12, 15 հոկտեմբեր

ԿԱՐԾԻՔ

Հայաստան. Քաղաքական աշուն

Սեպտեմբերի կեսերին տեղի ունեցավ հանրապետության քաղաքական ուժերի միջեւ առաջին համաձայնագրերից մեկի ստորագրումը: Կյանքը ցույց է տվել, որ դա ոչ միայն մեր «իշխանությունների», այդ թվում նաեւ «մանկական ների» դեղատոմսը չէ, այլեւ անմիջական շաշակ բնույթի փաստաթուղթ է: Այդ փաստաթղթին վերաբերող մեկնաբանությունները հակասական բնույթ ունեն, որն, իհարկե, տեղին է:

Կառավարող քաղաքական կուսակցության մասնակցությամբ այդ փաստաթղթի ստորագրումը վկայում է այն մասին, որ իշխանությունների եւ ընդդիմության հարաբերություններում «սառույցը շարժվել է»: Միմյանց հասցեագրված եւ փոխադարձաբար «ոչնչացնող» հանդիմանություններից հետո քաղաքական դաշտի երկու ծայրերը կարծես թե մարդկայնորեն հոգնել են... եւ հանգել երկխոսության (միջկուսակցական խորհրդակցություններ, դաշինքներ եւ այլն) սկզբունքի հեռանկարին: Այստեղ ի հայտ եկավ այն փաստաթուղթը, որը մամուլը բնութագրեց որպես «աջ» ուժերի դաշինք: Կառավարող կուսակցությունը, պատկերացնելով ամենից քիչ էր իրեն վտանգի են բարկում: Ընդդիմադիր կուսակցությունների համար այդ փաստաթղթի ստորագրումը քաղաքագետների կարծիքով համաձայն խաղ է եւ շատ նման է ամեն ինչ գրավ դնելով խաղալուն: Ամենից համար պարզ է, որ կառավարող կուսակցության հետ որեւէ ընդդիմադիր կուսակցության դաշինք կազմելն ըստ էության սպառնում էր հանգեցնել քաղաքական «գոյատեւման» անհավասար պայքարում նրանց ձեռք բերած ռեյտինգի առանց այդ էլ ցածր տոկոսների կորուստի: Եթե խոսենք ռեյտինգի մասին, ապա ընդդիմադիր կուսակցությունները ավելի մեծ ժողովրդականություն ունեն, քան կառավարող կուսակցությունը: Եւ սա բնական է: Ոչ մի երկրում իշխանությունները չեն կարող պարծենալ, թե իրենք իդեալական են եւ անսխալական: Մամուլում արդեն հայտնվել են «ավազի վրա» կառուցված մտահանգումներ: Քաղաքական կյանքի բուրժուազը, «վերի» եւ «վարի» տարաբնույթ քաղաքական «գործիչների» կուտակումը մամուլը չորրորդ իշխանությունից վերածել են ճանաչված «առաջին» իշխանության: Այս հանգամանքը կործանարար կերպով է անդրադարձել նաեւ բուն մամուլի վրա: Այն դարձել է մտքերի վրա հոգեբանական «ճնշման» գործիք, եւ այդպիսով կատարում է իր «տերերի» միջնորդի պարտականություններ: Վերջին ժամանակներս ի հայտ է եկել նաեւ այսպես կոչված «յեղոժ» տեղի մամուլ, այսինքն էջերը լցված են «թեր» եւ «դեմ» նյութերով, բայց արդեն միմյանց դեմ: Իսկ ավելի ճիշտ, դա նշանակում է «Իրար կրծել ինչքան կարող եք»: Այդ մամուլն ասում է «ես կարմիր, սպիտակ կամ դարչնագույն չեմ, ես անձամբ եմ» սկզբունքով: Մամուլում նկատված այդ միտումը շատ վտանգավոր է, քանզի խոսքի ազատության տեսքով, որը են բաղում է ծայրահեղ տեղեկատվություն, հնարավորություն է ընձեռում միմյանց ոչնչացնող քաղաքական գործիչների վարկաբեկման համար: Նման «մենամարտից» հետո որպես կանոն շահում է դեռեւս անհայտ ինչ որ երրորդը:

Մենք ապրում ենք ծայրահեղ ժամանակներում: Տարածված այն կարծիքը, թե հանրապետությունում ընդդիմադիր ուժերի ակտիվացումը բացատրվում է Ղարաբաղի [illegible] անորոշությամբ, իհարկե, զուտ խաղաքական բնույթ ունի: Բայց դրա հետ մեկտեղ, ընդդիմադիր ուժերի չափազանց մեծ ակտիվությունը կարող է հանգեցնել նաեւ այն բանին, որ դրսից կուժեղացվի կառավարող ուժերի վրա գործադրվող ճնշումը եւ այդ ժամանակ մեր կորուստների ծավալները մեծ կլինեն: Այժմ ավելի քան երբեւէ հանրապետությունում անհրաժեշտ է ներքաղաքական կայուն իրադրություն, քանզի Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ կարգավորման բանակցությունների ժամանակահատվածը պետք է չափազանց որոշակի ու խաղաղ լինի նաեւ մեր հանրապետության ներսում, որպեսզի նվազագույնի հասցնենք արտաքին ճնշումը:

Այսպիսով, ընդդիմությունը ձգտում է իշխանության, բայց նաեւ բացատրելի եւ տեղին է իշխանությունը պահպանելու կառավարող ընտրախավի ձգտումը: Չէ՞ որ այդ իշխանությունն իրեն «սկսել տեղի վրա» չի մատուցվել:

Անցյալ շաբաթ ի հայտ եկավ նաեւ ընդդիմադիր կուսակցությունների դաշինքը, որի մեջ մտան ՀՅԴ-ն, ԱԺՄ-ն, ԱԻՄ-ը, ՀԴԿ-ն, ԱԻՄՔ-ն: Այնպես որ հիմա «աջ» դաշինքին դիմակայում է այս մեկը, որը նույնպես կազմված է ոչ թե ինչ որ գաղափարական սկզբունքով, այլ հիմնականում ընդդեմ իշխանությունների: Որպես «կրակմարիչ» այս դաշինքը նույնպես է հռչակում «օրինական ճանապարհով» հանրապետության իշխանությունների փոփոխումը»:

Այս դաշինքի կուսակցությունները բավականաչափ ակտիվ են ու գործուն: Դրանք Երեւանում անցկացնում են հանրահավաքներ, Գերագույն խորհրդում մամուլի ասուլիսներ, հանդես են գալիս մամուլում, հեռուստատեսությամբ գանգատվում կյանքից, կազմակերպում գործադուլներ... Մի խոսքով, օգտագործում են նախընտրական արսենալի բոլոր միջոցները: Դրանք բավական հստակորեն ձգտում են հասարակության հիմնական մասի ուշադրությունը բեւեռել իրենց վրա, սեփական գործունեության վրա: Այդ նպատակով երբեմն խոսում են նույնիսկ անհավանական փոփոխությունների, ինչպես օրինակ սեպտեմբերի 17-ի վերաբերյալ ԱԺՄ հանրահավաքի հռետորներից մեկի խոսքում էր: Բայց մեր բազմաչարչար ժողովուրդն այդ օրը եւս անցկացրեց առանց որեւէ փոփոխության: Իսկ հոկտեմբերի 7-ին Ազգային միասնության ուխտ կազմակերպությունը բոլոր կուսակցություններին կոչ արեց կողմնորոշվել եւ մինչեւ հոկտեմբերի 21-ը միանալ իրեն, [illegible] խոստանալով, որ «վճռական գոտեմարտը մոտ է»:

Իրոք, ծայրահեղ ժամանակները յուրաքանչյուր քաղաքական գործչից, յուրաքանչյուր քաղաքացուց պահանջում են որոշակի դարձնել իրենց դիրքորոշումը եւ հստակորեն հետեւել դրան:

Ինչ վերաբերում է անձամբ ինձ, ես իմ տեղը տեսնում եմ կենտրոնամետ ուժերի կազմում, որոնք իրենց քաղաքական պայքարում հստակորեն հետեւում են սահմանադրական նորմերին: Ես իմ պարտքն եմ համարում ասել. «Պարոնայք, ձեր քաղաքական նկրտումները ձեւակերպեք ձեր հաշվին, եւ ոչ թե իշխանություններին կամ նախկին դաշնակիցներին քննադատելու հաշվին: Մի մոռացեք, որ մեր երկրությունը եղել է ԽՍՀՄ հանրապետություններից մեկը, եւ հետխորհրդային տարածքում քաղաքական բոլոր երեւույթները շատ նման են այն բանին, ինչ տեղի է ունենում մեզ մոտ, ուստի արժե հաշվի առնել հենց այդ փորձը եւ դադարել մասնանշել արեւմտյան երկրների փորձը»:

ՌՈԶԱ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ,
Պատմագիտության թեկնածու

ՍԻՍԻԱՆ

Դանիական օգնություն Զանգեզուրին

Դանիայի «Առաքելություն արեւելք» կազմակերպությունը, որը վերցրել է «Զանգեզուրի հովանավորությունը», եւ ռուսական սարքեր երկրների ֆինանսական մասհանումների շնորհիվ կազմակերպում է սննդամթերքների եւ բժշկական ու փոխծառայական սարքավորումների առաքումներ: Սեպտեմբերի 15-ին եւ 20-ին Սիսիանում վայրէջք կատարեց 4 ինքնաթիռ՝ 180 տոննա բեռներով, կեր ցնում էլ ավարտվեց 140 տոննա սննդամթերքի բաշխումը բնակչության առավել կարիքավոր խավերին: Շրջանային սոցիալական ծառայության պետ Դորվարդ Աղայանը հայտնեց, որ «օգնությունը մեծ ծավալի էր. պատրաստված 11303 հատ 10 կգ ավիդներ (2 կգ շաքարավազ, 2 լ ձեթ, 2 կգ կարի փոշի, 12 հատ 340 գրամանոց մսի պահածո) տրվել են քաղաքի եւ շրջանի կենսաթոշակառուներին, հաշմանդամներին, 3 եւ ավելի անչափահաս երեխաներ ունեցող ընտանիքներին, ամուսնալուծված եւ խնամքի տակ անչափահաս երեխաներ ունեցողներին, պատերազմի ու ԼՂ նախարարությունների թոշակառուներին, գործազուրկներին եւ կարիքավոր այլ խավերի, օգնություն է ստացել փաստորեն յուրաքանչյուր ընտանիք»:

Դանիական կազմակերպությունը, որ անցյալ տարվանից հետամուտ է Աղիտուի գյուղական շենքի վերակառուցմանը, բժշկական, փոխծառայական սարքավորումներով ու գործիքներով, բուժիչ դեղերով կահավորմանն ու հաստատմանը, առաջիկայում բացվելիք հաստատության հատկացրեց շտապ օգնության 2 ավտոմեքենա եւ 9 տոննա սննդամթերք:

«Առաջիկայում սպասում ենք ամերիկյան «Քեր» կազմակերպության օգնությանը, որը կտրվի Սիսիանի եւ Դաստակերտի միայնակ կենսաթոշակառուներին, թոշակառուներ եւ անչափահաս երեխաներ ունեցող ընտանիքներին եւ ծնողազուրկ երեխաներին», ասաց Դորվարդ Աղայանը:

ՅՈՒՐ. Մ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **միջազգային**

Վերջերս Լեհաստանի մամուլում հրապարակվեցին հանրային կարծիքի հետազոտման ղեկավար կենտրոնի հերթական հարցման արդյունքները: Սոցիոլոգների հաշվարկների համաձայն, ներկայումս լեհերի 73 տոկոսը գտնում է, որ «նախագահը դատարկ կերպով չի կատարում իր պարտականությունները»: Պետության ղեկավարի դաստիարակության նրա աշխատանքին «լավ» գնահատական է տալիս հարցման մասնակիցների միայն 19 տոկոսը: Համեմատության համար բերենք երկրի վարչապետ Վալդեմար Պավլյակի ցուցանիշը, որին հավանություն է տալիս հարցման մասնակիցների ավելի քան 50 տոկոսը:

ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԵՎՐՈՊԱ

Լեհաստան. Նախագահը չի կատարում իր պարտականությունները

Այս բոլոր ցուցանիշներն արդեն չեն պատահական են, այլ Լեհաստանի նախագահի վերջին տարիների գործունեության հետեւանքը: Արդեն հետեւում են մնացել դաժան ընդդիմության տարիները, որի հետեւանքով քաղաքական ասպարեզում հայտնվեցին նախկին կոմունիստները հիմնականում Լեհաստանի Սեյմի եւ երկրի գործադիր իշխանության կառույցի կազմում: Նման երեւույթներ արդեն տեղի ունեցել են նախկին սոցիալիստական ճամբարի ուրիշ երկրներում: Ներկայումս բոլոր նախադրյալներն առկա են Լեհաստանում իշխանության հերթական ճգնաժամի համար: Ինչպես վկայում են Վարշավայի քաղաքական շրջանակներում տեղի ունեցած դեպքերը, երկրի իշխանության երկու գլխավոր կառույցների հակամարտությունը սրվեց այն բանից հետո, երբ Սեյմը պաշտոնապես նախագահից պահանջեց դադարեցնել հակասահմանադրական գործողությունները, որոնք «սպառնում են պետության ճգնաժամով»: Պատգամավորները նման գործողություններ համարեցին Լեխ Վալենսայի կողմից պաշտպանության նախարարության գործերին համալիրային խառնվելու անօրինական դեպքերը, ինչպես նաեւ ազգային պաշտպանության նախարար Պյոտր Կոլոձեյչիկին պաշտոնից հանելու նախագահի առայժմ անպտուղ փորձերը, որին ձգտում են հասնել նաեւ ուրիշ գեներալներ:

Սեյմի իրեն հասցեագրած մեղադրանքներին Լեհաստանի նախագահը շատ հիվանդագին կերպով արձագանքեց: Լեխ Վալենսան Սեյմի հասցեին տեղաց դատապարտման մեղադրանքներ: Նրա կարծիքով, այդ դաշտը խախտել է օրենքները, դիմելով խեղ, քանզի Սեյմի դերը օրենքներ հաստատելն է, իսկ դրանց խախտման փաստերի պարզումը անկախ դատարանների առանձնաշնորհն է: Մինչդեռ Սեյմի դիմումը նախագահին «իշխանությունների բաժանման սահմանադրական սկզբունքների խախտում է»: Վալենսան սպառնում է, որ Սեյմը չեղյալ հայտարարի իր «տխրահռչակ» դիմումը, քանզի նա չի կարող որեւէ պատասխան տալ ծեր-ճարկել: Փոխարենը Լեխ Վալենսան վերամբարձ ոճով խոստացավ, թե կկատարի իր բոլոր պարտականությունները եւ «երբ լինի պետական մարմինների համապատասխան որոշում», ինքը պատրաստ կլինի պատասխան տալ պետական ատյանի առջեւ:

Այսօրվա դրամատիկ ընթացք ունեցավ Լեհաստանի նախագահի եւ Սեյմի «կոշտ» երկխոսությունը: Դա բացատրություն ունի: Բանն այն է, որ ընտրությունների, ապա նաեւ պաշտոնափոխությունների հետեւանքով Սեյմի կազմում հայտնվել են հիմնականում նախկին կոմունիստական քաղաքական շրջանակների ներկայացուցիչներ: Երկրի քաղաքական ուժերի նման տեղաբաշխման պայմաններում տարբեր ծագումով իշխանության ճյուղերի միջեւ նման բախումները անխուսափելի են:

Մինչդեռ չի կարելի ասել, թե Լեհաստանի նախագահն իր պաշտոնավարության ընթացքում հաջողություններ չի ունեցել: Հայրենիքի հանդեպ նրա ծառայությունների թվին են դասում նաեւ այն, որ նա կարողացել է հասնել Լեհաստանի 14 միլիարդանոց արտաքին պարտքի վճարումների մեղմացման: Երբ երկիրն այդ ամբողջ պարտքը պետք է վճարեր 30 տարում, ապա այժմ պարտքը փոքր ինչ նվազել է սեպտեմբերի կեսերին Լեհաստանի պարտքի կրճատման պայմանագրի ստորագրման շնորհիվ:

Ինչպես նշեցին ֆինանսիստները, այդ մեծ հաջողությունը «Լոնդոնյան ակումբի» բանկերի հետ Լեհաստանի պարտքի կրճատման շուրջը հինգ տարի վարված բանակցությունների արդյունքն է: Դրա շնորհիվ 14 միլիարդանոց պարտքը կրճատվեց 6, 5 միլիարդով: Հենց այդ նշանակալի հաջողությունից հետո լեհ ֆինանսիստները վստահություն հայտնեցին, թե երկրին կհաջողվի հաղթահարել մեծ պարտքերը, «քանի որ այն գտնվում է տնտեսական աճի ճանապարհին»:

Բայց այդ հաջողությունը հավասար էր [illegible] կոնկ[illegible]թյուններով: Այսօր Լեհաստանում [illegible] քաղաքական ղեկավարներ[illegible] է նաեւ առաջ այն հարցը [illegible] կարելի է դրամ վերցնել [illegible] բյուջեի առաջին տարեկան վարձը տալու համար: Արեւմտյան բանկատերերը կնքված ամբողջ պայմանագրի ճակատագիրը կախման մեջ են դնում այն բանից, թե եկող տարի լեհական կողմը որչափ հստակորեն կկատարի պարտքի հետ կապված մուծումները: Դրանից է կախված նաեւ Լեհաստանի ժողովրդավարական հաստատությունների ճակատագիրը: Քանզի բնակչության լայն խավերի հետագա աղքատացումը, գործազրկությունը եւ «գնաճության» մյուս հետեւանքները ի չիք կդարձնեն այն ամենը, ինչ այնքան դժվարությամբ ձեռք է բերվել վերջին տարիներին Լեհաստանում, եւ հնարավոր կդարձնեն նոր առճակատման ամբողջատիրական վարչակարգի վերահաստատումը:

ՌՈԶԱ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Մեկ շեյխ եւ 200 ծայրահեղական իսրայելցի մեկ զինվորի դիմաց

Պաղեստինցի ծայրահեղականները, որոնք մերժում են Իսրայելի հետ երկխոսությունը եւ ձգտում ամեն գնով խանգարել հրեական պետության եւ նրա արաբ հարեւանների բանակցություններին, իրականացրին մահապարտների նախապատրաստված գործողություն, որն իրենց հաշվարկներով, կարող է հանգեցնել խաղաղության բանակցությունների ձախողմանը:

Հարվածը հասցրեց պաղեստինցիների առավել արմատական խմբավորումը՝ իսլամական «Համաս» շարժումը: Ահաբեկիչները առեւանգեցին իսրայելական բանակի զինվոր Նաշոն Վեքսմանին եւ խոստացան մահապատժի ենթարկել նրան, եթե բանտից ազատ չարձակվեն «Համասի» ղեկավար շեյխ Յասինը եւ կազմակերպության 200-ից ավելի այլ անդամներ:

Իսրայելի իշխանությունների համար այս վերջնագիրն անընդունելի է: Ահաբեկիչները դա հիանալի գիտեն, եւ դժվար է ենթադրել, թե նրանցից որեւէ մեկը լրջորեն հույս է ունեցել շեյխի ազատմանը հասնել նման եղանակով: Նպատակը միանգամայն ուրիշ է. հրահրել իսրայելցիների պատասխան գործողություններ, որոնք կխափանեին արաբական աշխարհի հետ եւ միջեւ եւ անհնար կդարձնեին հետագա բանակցությունները:

1992 թ. դեկտեմբերին այդ մարտավարությունը հիանալի գործեց: Այն բանից հետո, երբ համասականները առեւանգեցին եւ ապա սպանեցին սերժանտ Նիսիմ Տոլեդանոյին, Յիցխակ Ռաբինի կառավարությունը դիմեց աննախադեպ քայլի: Երկրից արտաքսեց «Համասի» 415 ակտիվիստների: Արտաքսված պաղեստինցիների օգտին միջամտեցին միջազգային մարդասիրական կազմակերպություններ, իսրայելցիներին դատապարտեցին նույնիսկ արեւմտյան դաշնակիցները, իսկ արաբ չափավոր ղեկավարները, որոնք պատրաստ էին արդեն երկու տարի առաջ երկխոսություն սկսել Իսրայելի հետ, ժամանակավորապես հրաժարվեցին այդ մտքից:

Երբ համասականների հաշվարկը ճիշտ դուրս գա, եւ Իսրայելի վարչապետը ենթարկվի հույզերին, իրավիճակը կարող է կրկնվել: Բայց դեպքերն առայժմ զարգանում են այլ սցենարով: Ռաբինը եւ արտգործնախարար Շիմոն Պերեսը չշտապեցին չեղյալ համարել Ամմանում բանակցությունները Հորդանանի Հուսեյն թագավորի հետ: Բայց, ըստ երեւույթին, կարող են բարդանալ Իսրայելի եւ ՊԱԿ-ի հարաբերությունները: Թեեւ Ռաբինը Յասեր Արաֆաթին հայտարարեց, թե անձամբ նրան պատասխանատու է համարում առեւանգված զինվորի ճակատագրի համար, Իսրայելի վարչապետը հիանալի հասկանում է, որ ՊԱԿ-ի ղեկավարը պատասխանատու չէ համասականների գործողությունների համար եւ չի կարող իրեն ենթակա տարածքում խուզարկել ամեն տուն:

Համասականները սպառնացել էին իսրայելցի զինվորին մահապատժի ենթարկել հոկտեմբերի 14-ին: Նրանք ի կատար ածեցին դատավճիռը: Սակայն հաջորդ օրը «Գերմանական ալիք» ռադիոկայանը հաղորդեց, թե առեւանգված իսրայելցի զինվորը չի սպանվել եւ մահապատժի չի ենթարկվել: Իր հերթին, ամերիկյան հանրահայտ NBC հեռուստաընկերությունը, ինչպես նաեւ BBC-ն՝ հոկտեմբերի 17-ին հաղորդեցին, որ մահապատժի այժմ ի կատար է ածվել, եւ Իսրայելի վարչապետը ցավակցություն է հայտնել զոհված զինվորի հարազատներին: NBC-ի հաղորդման համաձայն, համասականները ՊԱԿ-ի ղեկավար Յասեր Արաֆաթին սպառնացել են Իսրայելի հետ հաշտության բանակցությունները շարունակելու դեպքում ահաբեկչական խմբերի դիմել նաեւ Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության դեմ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բախվել են ճապոնական երկու հեղուկանավ

17 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ճապոնական երկու հեղուկանավեր բախվել են երկրի արեւելքում գտնվող Սինոգու նավահանգստում, որի պատճառով նավթի արտահոսք է եղել: Ծովի անվտանգության ազգային վարչության տվյալներով, 496 տ տարողությամբ «Տերուխո Մարու-5» նավթատար նավը վնասել էր 2960 տ տարողությամբ «Տոհոտակա Մարու» հեղուկանավին, որը խարիսխ էր գցել նավահանգստում: Երեք մետր երկարությամբ եւ մեկ մետր լայնությամբ ճեղքից օվկիանոս է թափվել 600 կիլոլիտրից ավելի հում նավթ:

ԱՄՆ-ԿԺԴՀ. Պարփակ համաձայնագիր

Միացյալ Նահանգները եւ ԿԺԴՀ-ն երկուշաբթի երեկոյան պարփակ համաձայնություն են կայացրել միջուկային հիմնախնդրի կարգավորման եւ Կորեական թերակղզում լարվածության թուլացման վերաբերյալ: Այս մասին հոկտեմբերի 18-ին Ժնեւում հաղորդել է ամերիկա-հյուսիսկորեական բանակցություններում ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչ Ռոբերտ Գալլուչին: Նրա ասելով՝ փաստաթղթի նախագիծը հաստատման է ուղարկվելու երկու պետությունների մայրաքաղաքներ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Չինաստանը առայժմ չորրորդ տեղում է էլեկտրաէներգիայի արտադրությամբ

Զարգացման ասիական բանկի գնահատմամբ, հաղորդում է «Նիհոն Կեյձայ» թերթը, 1993 թվականին Չինաստանն աշխարհում չորրորդ տեղում էր էլեկտրաէներգիայի արտադրության գծով ԱՄՆ-ից, Ռուսաստանից եւ Ճապոնիայից հետո: Զարգացման ասիական բանկի ենթադրությամբ, բացառված չէ, որ այս տարվա ընթացքում ՉԺՀ-ն առաջ կանցնի Ճապոնիայից եւ աշխարհում կզբաղեցնի երրորդ տեղը էլեկտրաէներգիայի արտադրության գծով:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ֆինների 57 տոկոսը կողմ քվեարկեց Եւրամիություն մտնելուն

Ֆինլանդիայում կիրակի օրն անցկացված համազգային հանրաքվեն՝ երկիրը Եւրամիության մեջ մտնելու հարցով, ավարտվել է այդ միության կողմնակիցների հաղթանակով: Վերջնական տվյալներով հարցին «այո» են պատասխանել ֆինների 57 տոկոսը, «ոչ»՝ 47-ը: Հանրաքվեին մասնակցել է ձայնի իրավունք ունեցող քաղաքացիների 74 տոկոսը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՄԱԿ

Կոզիրեւ. Բացառել «երկակի ստանդարտները»

Ռուսաստանի Դաշնության արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը երկուշաբթի օրը ելույթ ունենալով Միավորված ազգերի կազմակերպության Անվտանգության խորհրդի նիստում, կոչ է արել բացառել «երկակի ստանդարտները» պատժամիջոցների հարցի նկատմամբ խորհրդի մոտեցումներում: Պատժամիջոցները, նշել է նա, եղել եւ մնում են միջազգային իրավակարգի խախտողների նկատմամբ ներգործության ամենալավ հզոր, ոչ ռազմական միջոց:

Բայց, ինչպես ամեն մի հզոր զենք, դրանք պահանջում են շրջահայաց ու պատասխանատու վերաբերմունք եւ նրբանկատ գործադրություն: Անդրեյ Կոզիրեւը Ռուսաստանի անունից առաջարկել է նաեւ ավելի հստակ սահմանել խաղաղարար գործողությունների իրականացման սկզբունքները եւ այդ հարցը քննարկել քաղաքական բարձր մակարդակով:

Ռուսաստանի Դաշնության արտգործնախարարը ուշադրություն է հրավիրել այն բանի վրա, որ խաղաղության պահպանության գործողությունների մասին որոշումներ ընդունելու ժամանակ բացակայում են միասնական ստանդարտները:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՆՈԲԵԼՅԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Մարտի են գնում միայն ծերուկները

Շվեդիայի գիտությունների թագավորական ակադեմիան հայտարարել է 1994 թ.-ին Նոբելյան մրցանակի արժանացած անձանց անունները: Ֆիզիկայի բնագավառում հայտնագործությունների համար ոսկե

Բերտրամ Բրոկհաուզ

Ջորջ Օլախ

Քլիֆորդ Շալ

մեդալ կստանան կանադացի Բերտրամ Բրոկհաուզը (76 տարեկան) Օնտարիո նահանգի Մակմաստերի համալսարանից եւ ամերիկացի Քլիֆորդ Շալը (79 տարեկան) Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիական ինստիտուտից: Մեկ այլ ամերիկացի՝ Ջորջ Օլախը (67 տարեկան) Հարավային Կալիֆորնիայի համալսարանից արժանացել է քիմիայի բնագավառում մրցանակի հայտնագործությունների համար, մասնավորապես ածխածնի որոշ միացությունների նոր հատկությունների հայտնաբերման:

Երբ Բրոկհաուզին հայտնեցին Նոբելյան հանձնաժողովի որոշման մասին, նա անկեղծորեն զարմացավ: Նրա, ինչպես նաեւ Քլիֆորդ Շալի հայտնագործությունները վաղուց են յուրացվել եւ զարգացվել այլ գիտնականների կողմից, որոնց հետազոտություններն արդեն պարգեւատրվել են Նոբելյան մրցանակով: Երկու ֆիզիկոսներն էլ համարվում են նեյտրոնային փնջերի օգտագործման միջոցով նյութերի հետազոտման տեխնոլոգիայի հիմնադիրները:

Իրենց հայտնագործությունները գիտնականներն արել են 40-ական թվականների վերջին եւ 50-ականների սկզբին: Իսկ ինչո՞ւ Բրոկհաուզի եւ Շալի՝ գիտությանը մատուցած ծառայությունները միայն այժմ գնահատվեցին: Այդ մասին շվեդ պրոֆեսոր Կառլ Էրիկ Լարսոնն ունի իր կարծիքը. «Դժվար է որոշել, թե որ ծառայություններից ավելի բարձր», ավելացնելով նաեւ, որ միջուկային ֆիզիկան երկար տարիներ անմիջականորեն կապված է եղել ռազմական բնագավառի հետ եւ ամբողջ աշխարհում դա համարվում էր վարկաբեկող գործոն:

Ազգությամբ հունգարացի Ջորջ Օլախի գիտական գործունեության գագաթը 60-ական թվականներին էր: Նրա աշխատանքների արդյունքները հաջողությամբ են կիրառվում ներքին այրման շարժիչների արդյունավետության բարձրացման համար:

«Իզվեստիա», 14 հոկտեմբեր.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Էդգար Շահին. Անգերազանցելի նկարիչ-օֆորտիստը

Նկարչի ազգային պատկերասրահում ներկայացված է ականավոր նկարիչ Էդգար Շահինի ստեղծագործությունների ցուցահանդեսը, որը կազմակերպվել է մեծ արվեստագետի ծննդյան 110-ամյակի կապակցությամբ եւ նկարչի 10-րդ անհատական ցուցահանդեսն է. նախորդները բացվել էին Ժնեւում, Լենինգրադում, Մոսկվայում եւ միայն Երեւանում յոթ անգամ: Իսկ մինչ այդ բազմաթիվ էին այն օֆորտների խմբերը, որոնք բազմիցս ցուցադրվել են Փարիզի «Մայսոնում», Լոնդոնում, «Վիեննայում» եւ այլուր: Շահինի ստեղծագործությունները տասնամյակներ շարունակ եղել են ժամանակի նշանավոր արվեստագետների ու քննադատների ուշադրության կենտրոնում, նրա արվեստի մասին դրվատանքի խոսքեր են ասել Պաբլո Պիկասոն, Քամիլ Մոկլերը, Գաբրիել Մուրեյը, Արշակ Չոպանյանը:

Մինչեւ Էդգար Շահինի ասպարեզ գալը եղել են օֆորտով զբաղվող հայ նկարիչներ Ա. Հովնաթանյան, Հ. Քաջազնունի, Հ. Շամշինյան, բայց նրանցից ոչ ոք այնպես կատարյալ չի տիրապետել այդ տեխնիկային, ինչպես Շահինը: Պաբլո Պիկասոն Վենետիկում տեսնելով նկարչի ստեղծագործությունները, գրել է. «Ոսկանագործությունը կարող է ևս մի գիծն ստանալ այն ձեռքի մեջ, որ կտա այն գեղարվեստական փորձառության ու նկարչի աշխարհի խորությունը: Այս ամենը լրացնում է նաեւ բովանդակությունը բացահայտող նրա մեծ հասակությունը, որն ուղեկցում է նրա ստեղծագործություններին մինչեւ կյանքի վերջ:

Այնուամենայնիվ, նկարիչն իրեն համարել է հիմնականում դիմանկարիչ: Նույնիսկ բոլոր բնանկարները պանկացտեղծ տեսել եւ պատկերել է այդ կանանց իրենց շարժումների, նկատակցի, առերեսվելու մեջ: Նրան երբեմն հրապուրել է որեւէ կնոջ սիլուետ, երբեմն կազմվածքը, կեցվածքը, շարժումը, մի այլ դեպքում զգեստը, գլխարկը եւ յուրաքանչյուր դեպքում կիրառելով համապատասխան փորագրական տեխնիկա յուր ասեղ, փափուկ լաք, ակվատինտա, հասել է զերազանց արտահայտչականության:

գրոխ ավելացնել մեր դարի առաջին տասնամյակների փորագրման արվեստի պատմության վրա, որի նշանավորությունը տալիս է Էդգար Շահինի արվեստը»:

Պատկերասրահում այս անգամ ցուցադրված է 140 աշխատանք, որոնցից հինգը վերջերս են համալրվել մեզ մոտ: Այն նվիրաբերել է Շահինի որդին Պետրոս (Պիեռ) Շահինը: Դրանք Անատոլ Ֆրանսի «Կատակերգական պատմություն» գրքի նկարազարդման նմուշներից են, բայց չեն ընդգրկվել գրքի տպագրության մեջ (1904 թ.):

Ծնունդների լայն ընդգրկում է ներկայացնում Շահինի արվեստը. դա փարիզյան կյանքն է, բնությունը, ինչպես նաեւ դիմանկարների շարքը:

Դիպուկ է բնութագրել Պ. Լ. Օֆիննին. «... ժողովրդական կյանքն է, որ առանձնապես հուզում ու հրապուրում է Շահինի հզոր տաղանդը: Նա այն պատկերում է այնպիսի անկեղծությամբ, զգացմունքների այնպիսի ուժով, որ նրան, զեթ իմ աչքում, համապատեղվում են մեր ժողովրդական բարբառային բանաստեղծներից խոշորագույնին, անհանդուրժելիին եւ անմոռանալին ու Չախմախին: Շահինը ոչ միայն նրբանկատ արվեստագետ է, այլեւ նրբազգաց հոգեբան, պատմագետ...»: Այս բնութագրմանն են պատկանում «Կործագործը», «Հիվանդը», Մեր կինը», «Ծաղկավաճառուհիներ»: Այս գործերը մտնում են «Ցավագին կյանք» խորագրի տակ:

Հիշատակված փաստ երգանի գործերում Շահինի ոճը դեռեւս ձեւավորված չէր, բայց կատարման վարպետությունն անթերի էր: Անխախտ գծանկարը, յուր ասեղի փորագրության տեխնիկայի զգալի լինելը,

պատկերներում մարդկանց կերպարները դիմանկարներին համազոր

մոնկարդակ ունեն: Մասը նրա ստեղծագործության առանցքն է: Դրանցից են «Հոր դիմանկարը», «Լուիզ Ֆրանսի դիմանկարը», «Ներսոան Լեռանը» Է. Ժ. Սյուի «Թափառական Իրեան» դինամոն, «Զեմմա», «Լիլի»: Լավագույն հոգեբանական գործերից է «Անատոլ Ֆրանսի դիմանկարը», որի մասին իր հիացմունքն է արտահայտել գրողը: Ս. Գ. Կարա Մուրզան «Հայրեն արվեստի մեջ» հոդվածում Շահինի մասին գրել է. «Շահինը կարողանում է բացահայտել մոդելի ներքին, հոգեբանական դեմքը: Անատոլ Ֆրանսի պորտրեն ֆրանսիացիների կողմից արդարացիորեն համարվում է պորտրետային արվեստի գլուխգործոց»:

Շահինի 1900-ական թվականների ստեղծագործություններում բավական մեծ թիվ են կազմում կանանց դիմանկարները: Նկարիչը նր-

հայչականության:

Էդգար Շահինի ստեղծագործությունների մեջ կարեւոր տեղ ունեն բնապատկերները: Դրանք թվով քիչ են, և բոլորն էլ աչքի են ընկնում կատարյալ վարպետությամբ: Եթե դիմանկարներում եւ կենցաղային ժանրում Շահինի ոճը միատեսական է, ապա բնապատկերներում նկատվում է մասամբ իտալական (Գվարդի, Կանալետտո), մասամբ հոլանդական արվեստի (Ռեմբրանդտ) ազդեցությունը: Դա արտահայտվում է երբեմն երկար, ուղիղ գծերի, երբեմն մանր, անկանոն գծիկների օգտագործումով: Շահինը մեծ հմտությամբ է օգտագործել գծի նրբությունը եւ. թվում է, թե գույն է ստեղծել գծանկարի միջոցով, սեւ ու սպիտակի ողջ խաղերով:

Իտալիա կատարած ճամփորդության արդյունքը քաղաքային տեսարանների շարքն է: Մեծ թիվ են կազմում Վենետիկի տեսարանները պալատներով, հրապարակներով, ճարտարապետական հուշարձաններով եւ ծովափնյա տեսարաններով: Նման պատկերները լուսավոր են, օդաչափ եւ չնայած կատարված են օֆորտի տեխնիկայով, սեւով ու սպիտակով, այնուամենայնիվ դրանցում զգացվում է գույնը: Կոմպոզիցիայով գրավիչ են «Կոլոննայի սան պակը», «Ս. Մարկոսի եկեղեցին եւ զանգակատունը», «Բրեների կամուրջը»:

Փարիզում Շահինն այնպիսի համբավ ուներ, որ նրան էին հանձնարարում պատկերազարդել նշանավոր գրողների երկերը: Դրանք են Յիտրերի «Նոյեմբերը», Մուռեյի «Փարիզի տնտավաճառի մարդիկ» գրքերը: Այստեղ Շահինի պատկերների երկի բովանդակությունը հարստացնող լրացումներ են:

ՌՈՒԶԱՆ ՉՈՒՄԱԽՅԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ-ՍՓՅՈՒՌՔ

«Վերադարձ արմատներին» միությունն ամրապնդում է կապերը

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍ: Շուրջ 4 տարի է, ինչ գործում է «Վերադարձ արմատներին» բարեգործական միությունը: Միության նախագահ, ՀՀ լուսավորության նախարարության արտաքին հարաբերությունների վարչության սփյուռքի բաժնի գլխավոր մասնագետ Նուպար Քեչյանը միության գլխավոր առաքելությունը համարում է արտաքին եւ ներքին սփյուռքի հայկական կրթօջախների վերազարթոնքի գործընթացին աջակից լինելը:

Հայաստանից դուրս հայության գոյատեւման հիմնական երաշխիք ընդունելով մայրենի լեզուն եւ ազգային դպրոցը, միությունն իր շուրջ ամյա գործունեության ընթացքում հետեւողականորեն զբաղվել է հայրենի եւ հայ դպրոցի հարազատությամբ: «Վերադարձ արմատներին» միությունը ազգային, բարեգործական, ինքնուրույն հասարակական կազմակերպություն է, որն իր կանոնադրական խնդիրներին եւ ծրագրերին հետամուտ համագործակցում է ինչպես լուսավորության նախարարության, այնպես էլ Հայաստանի եւ սփյուռքի պետական, տնտեսական եւ հասարակական կազմակերպությունների հետ:

Իր գոյության ընթացքում միությունը սփյուռքի տարբեր հատվածներ է առաքել մեծ քանակությամբ այբբենարաններ, տպագիր հիմնով տետրեր, հայոց լեզվի դասագրքեր, ոչ հայկական դպրոցների համար, մանկական գրականություն, ձայնականասկավառակներ, խաղեր, հայկական մուլտֆիլմերի տեսաժապավեններ: Ներքին սփյուռքի դպրոցականների հետ զուգահեռ վերջին տարիներին ամրապնդվել են կապերը նաեւ արտաքին սփյուռքի տարբեր հատվածների՝ Սիրիայի, Գերմանիայի, Հունգարիայի, Լեհաստանի, Ալբանիայի, Հոլանդիայի հայկական համայնքների հետ:

ԿԻՆՈ

Ռուբեն Գեւորգյանցը մրցանակակիր

Վերջերս Ռիգայում կայացած «Արսենալ» միջազգային 5-րդ կինոփառատոնում Ռուբեն Գեւորգյանցի «Դրախտ 93» վավերագրական ֆիլմը դարձել է փառատոնի մրցանակակիրներից մեկը: «Այս փառատոնում հիմնական մրցանակները բաշխվում են անսովոր կարգով», հայտնեց Ռ. Գեւորգյանցը: Ժյուրիի կողմից ընտրված մոտ 30 մրցանակային ֆիլմերից լավագույն են ճանաչվում միայն մի քանիսը: Վերջիններս արժանանում են տարբեր մրցանակների՝ մասնակցելով այս նորատեսակ կազմակերպված յուրօրինակ վիճակահանությանը: Փառատոնին ներկայացվել է 240 ֆիլմ, որից 80-ը՝ հեռահայաց ցուցադրությամբ: «Դրախտ 93» ֆիլմը գրող Ալեքսան Մեխակյանի մասին է, որն, ըստ ռեժիսորի, հայ ժողովրդի հավաքական կերպարն է: 20 րոպեանոց այս ֆիլմը նկարահանվել է ընդամենը 6 ժամվա ընթացքում: Ֆիլմի օպերատորն է Յուրի Բաքափյանը, հնչյունային օպերատորը՝ Լեւոն Կարապետյանը:

ԵՏ

ԵՐԵՎԱՆ

Կոմս Միրզոյանը եւ Մանուկ Ծգնավորյանը կլոր սեղանի շուրջ

«Ինձ համար սա անակնկալ է եւ շատ դուրեկան», խոստովանեց Էդվարդ Միրզոյանը, երբ պարզեց, որ հերթական կլոր սեղանը կազմակերպված «չորրորդ իշխանության» կանանց ուժերով, նվիրված է իրեն եւ հրավիրված է հոկտեմբերի 23-ին Արամ Խաչատրյան համերգասրահում իր պատվին կայանալիք համերգի առիթով: Ի դեպ, առաջին անակնկալը նրան սպասում էր ժուռնալիստի տան հենց մուտքում, երբ անվանի կոմպոզիտորին հայտնեցին, որ նա ընտրվել է Հայաստանի ազնվականների միության պրեզիդենտ (անժամանակով տեղում գտնվող Լորիս Ծգնավորյանի կողմից կնքված «Գրաֆ Միրզոյան» տիտղոսին):

Լինելով նաեւ Հայաստանի խաղաղության ֆոնդի նախագահ (որն իր հերթին JMZ-ի գործերից է), Էդվարդ Միրզոյանը նախընտրեց չխոսել ֆոնդի գործունեության մասին, հրավիրելով թղթակիցներին (ավելի մանրամասն տեղեկատվության հետեւից) հիշատակած հաստատության: Ինչ վերաբերում է վերջերս կայացած կոմպոզիտորների միության համագումարին, ապա որն. Միրզոյանը «քաղեր չգտավ» այն մեկնաբանելու, բողնելով դա «թղթակիցների ճնահաճույքին»: Դրա հետ մեկտեղ, նրա կարծիքով, կոմպոզիտորների միությունը («որն իր դերը հնարավորին չափ կատարեց լճացման տարիներին») անհրաժեշտ է նաեւ այսօր ու եթե այն կարողանա «համաձայնել այժմյան իրավիճակին», ունակ կգտնվի լուծելու բազմաթիվ կարեւոր հարցեր:

Պրն. Ծգնավորյանը հրավիրեց բոլորին Արամ Խաչատրյան համերգասրահ: Նա անդրադարձավ Հունաստանում կայացած «Դիմիտրի» փառատոնին, ինչպես նաեւ Սալոնիկի հայկական եկեղեցուն հարող հրապարակում հանդիսավոր պայմաններում կանգնեցված խաչքարի տեղադրմանը (հեղինակ Սերգեյ Դանիելյան): Պրն. Ծգնավորյանը, ներկաների ուշադրությունը հրավիրեց Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի, Արարատյան հայրապետական թեմի եւ Մաշտոցի անվան մատենադարանի կողմից կազմակերպված «Հոգեւոր երաժշտության ժամի» առաջիկա համերգաշարին, որը նվիրված է Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակին (նոյեմբերի 12-ից սկսած մեկժամյա համերգներ կտրվեն յուրաքանչյուր շաբաթ օր Օգտվելով առիթից, Ծգնավորյանը ներկա գտնվողներին հրավիրեց հերթական կլոր սեղանի շուրջ (նոյեմբերի 25-ին ժամը 11-ին) հանդիպելու Արարատյան թեմի առաջնորդ Գարեգին արքեպիսկոպոս Ներսիսյանի եւ Մատենադարանի տնօրեն Սեն Արեւշատյանի հետ:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ՓԱՌԱՏՈՆ

Ծաղկեփնջեր «Լյուսիանա մամային»

Գերմանական մշակութային փառատոն անցկացնելու մտահղացումը ծնվել է Հայաստանում հայ-գերմանական ընկերությունում: Անկախ այն բանից, թե անդրկովկասյան ո՞ր երկրում ավել կամ պակաս քաղաքական հետաքրքրություն ունի Գերմանիան, հայերն ակտիվ են: Վկա՝ գերմանական մշակութային շաբաթներում սեփական ծրագրի հավելումը, որը չունեցան մյուս երկրները: Երբ ԳՖ մշակույթի նախարարությունում ան-

ցյալ ամսվա վերջում գերմանական մշակութային շաբաթների առիթով նախնական ասուլիս անցկացվեց, Հայաստանում Գերմանիայի ժամանակավոր հավատարմատար Նորբերտ Հայնցեն հայտարարեց, որ Հայաստանում, Վրաստանում եւ Ադրբեջանում անցկացվելիք այդ փառատոնը ոչ միայն մշակութային, այլեւ քաղաքական բնույթ ունի. «Դրանք անցկացվում են ի նշանավորումն այդ ռեգիոնների հետ Գերմանիայի ունեցած կապի, ինչպես նաեւ ի ցուցադրումն այն հետաքրքրության, որ ունի Գերմանիան այդ երկրների հանդեպ»: Գերմանիայի ներքին գործն է, թե ինչ քաղաքական դրույթներ կհանի անդրկովկասյան իր փառատոներից, եւ հայ-գերմանական ընկերության գործը՝ թե ինչ սպասելիքներ ունի Գերմանիայից: Իսկ եւ մշակույթի հյուրերն դրույթները սա ոչ քաղաքականությանը կամովին հանձնելուց առաջ ուզում են ներկայացնել Վայմարի գերմանական ազգային թատրոնի «Լյուսիանա մամա» ժամանակակից պարային բեմականացումը, որը փառատոնի ծրագրի մեջ անհնաձ հետաքրքրությունն առաջացրեց եւ ռեւանցիների շրջանում: Վայմարի թատրոնը հին պատմություն ունի, ժամանակակից պարի թատրոնը ընդամենը մի քանի տարվա, եւ ինչպես վկայեց խմբի տնօրենը, այն Գերմանիայում ժամանակակից պարարվեստ ներկայացնող խմբերից ամենաափրվածն է ու ամենահաջողակը. այն տարեկան մոտ 65 միլիոն գերմանական մարկ շահույթ է բերում:

Խմբում ներգրավված է ոչ միայն Վայմարի թատրոնը: Որպես պարուսույց հրավիրված է Յոախիմ Շլյոմերը: Այն ներկայացնում է գերմանական ժամանակակից պարի էքսպրեսիոնիստական դպրոցի հետնորդներին: Պարի գերխնդիրը մարդու խոր զգացումների վերարտադրումն է, ինչպես մեր զրույցում ասաց խմբի բալետմայստեր Քրիստինե Կոնոն:

«Լյուսիանա մամա» պարային բեմադրությունն Ամերիկայի հարավի եւ ներում ապրող «խայտնների» (ֆրանսիացի վտարանդիների հետնորդներ) մասին է: Նրանք հպարտանում են իրենց փոթորկալից պատմությամբ, որը նրանց համար ամերիկյան մայրցամաքում սկսվում է 1604-ին:

Բեմադրության խիստ տրամաբանական ծավալման հեղինակը Յրանկ Լայմբախն է. ալիքավոր թիթեղյա պաս, զինկապաս վաննա, որն օգտագործվում է որպես լողանալու բաս եւ դագաղ, թե մի հեռևում բացվող դռներ, որտեղ բանձր օդնային կապույտ ֆոնի վրա նկարում է դաշնակահարը, կամ ընդօծվում է զուգարար: Բեմահարթակը ծածկող շագանակագույն տորֆը ոչ միայն ծեսավորում, այլեւ պարարվեստի տարր է դարձել, դանդաղաշարժ տորֆը պարողների բոբիկ ոտերի տակ հավաքվում է նրանց շարժումների պլաստիկային, պարողների ձեռներին նա դառնում է դեկոր, (անգամ հող, երբ դագաղ վաննայում պառկածի վրա է ցանվում). տորֆը պարի ընթացքում դառնում է նաեւ հագուստի ձեւավորումը փոխող տարր, երբ ծիրանոտեն քամվելով լինող արտիստների հագուստներ է «նախշում»: Հագուստը եւս պարզ է, ծաղկավոր չթի տպավորություն թողնող գործվածք, բաց թեւերով ու լայն փեշով ոչ շատ կարճ զգեստ կանանց համար: Երաժշտական ձեւանկարում օգտագործված է էլվիս Պրեսլիի, Թենս Ռիթթերի, Լուի Արմսթրոնգի, ինչպես նաեւ ֆաուլնյան երաժշտությունը: Կա մի այլ՝ համամարդկային երաժշտություն՝ լռությունը: Լռություն՝ ոտաբոբիկ խայլ փխրուն տորֆի վրա, լռության փիլիսոփայություն: Ռիթմերը փոփոխվում են կտրուկ ոնցափում, կա հստակ ընդգծված դիմախաղ: Պարող զույգերը կազմում են «անշուշ» պարախմբեր, որոնք անսպասելիորեն վերածվում են մենապարերի, զուգապարերի:

«Լյուսիանա մամայի» երկու օր ներկայացումն Ազգային օպերայի դահլիճում, երկու ներկայացումներին էլ երկար ժամանակ չլինող դաշտահարություններն ու «բրավո» արտահայտությունների հանդիսատեսը մի բանի անգամ ... բեմ հետեւից ծախելով ծաղկեփնջեր ... դրանք, թերեւս, խաղականությունն ընդունի:

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **Մարզական**

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ֆուտբոլի առաջնությունը կարող է չավարտվել

Հետաձգվեց հերթական խաղը

Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն խմբի 3-րդ առաջնությունը նախատեսված ձևով կարող է չավարտվել: Երբ ֆուտբոլասերները հիշում են, անցյալ տարվա նոյեմբերի առաջին կեսին հանրապետությունում սկսեց ուժեղ ձյուն տեղալ, և առաջնության վերջին տուրի հանդիպումները չկայացան: Ֆեդերացիան հաղթանակներ և պարտություններ գրանցեց թիմերին, ովքեր հետագայում լրացվեցին աղյուսակի բոլոր փակագծերը: Տխուր փորձից ելնելով թվում էր, առաջնության խաղացանկը կազմվեց այնպես, որ առաջնությունն ավարտվի նոյեմբերի 1-ին: Սակայն հանդիպումները կրկին հետաձգվում են:

27-րդ տուրում անհասկանալի պատճառով հետաձգվեց «Բանանց»—«Ցեմենտ» հանդիպումը:

Նախորդ տուրում չէր կայացել «Արարատ»—«Ցեմենտ» հանդիպումը, քանի որ վերջինս խաղին չէր ներկայացել: Ֆեդերացիան 0-3 հաշվով պարտություն գրանցեց «Ցեմենտին»:

«Շիրակը» վստահորեն գնում է դեպի իր նպատակը: Խոշոր հաշվով հերթական հաղթանակը տանելուց հետո «Շիրակին» մնացած 3 հանդիպումներում անհրաժեշտ է վաստակել ընդամենը մեկ միավոր ժամկետից շուտ չեմպիոն դառնալու համար: Արդեն կարելի է շնորհավորել գյումրեցիներին փայլուն հաջողության և բարձր ցուցանիշների համար:

27-րդ տուր

«Կոտայք»-«Ազնավուր»	1:3
«Շիրակ»-ՀԱՄ ԾԻՄԱ	5:1
«Կոտայք»-ՀԱՇՄ	0:3
«Նաիրիտ»-«Զանգեզուր»	0:0
«Վան»-«Լոռի»	1:0
«Արարատ»-«Երազգավորս»	5:1

Առաջնության աղյուսակը նոյեմբերի 19-ի դրությամբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շիրակ	25	23	2	0	76-16	48
2. ՀԱՇՄ	24	20	0	4	101-19	40
3. Արարատ	22	15	5	2	85-16	35
4. Բանանց	24	16	1	7	86-39	33
5. ՀԱՄ ԾԻՄԱ	25	12	6	7	54-40	30
6. Կոտայք	26	12	3	11	70-40	27
7. Ցեմենտ	24	10	6	8	46-39	26
8. Երազգավորս	25	8	5	12	24-44	21
9. Ազնավուր	24	9	3	12	36-67	21
10. Վան	25	8	3	14	31-68	19
11. Զանգեզուր	23	6	4	13	15-70	16
12. Լոռի	25	5	6	14	20-55	16
13. Նաիրիտ	25	5	6	14	16-40	16
14. ԲՄՄ-Արայի	23	4	4	15	31-70	12
15. Կանազ	24	1	2	21	14-76	4

ՇԱԽՄԱՏ

Տ. Պետրոսյանի հուշամրցաշարի առաջատարները հայ շախմատիստներն են

Երևանի Կամերային թատրոնի դահլիճում մեկնարկեց Տիգրան Պետրոսյանի միջազգային ավանդական հուշամրցաշարը: Այս անգամ անցկացվում է արագ շախմատի մրցաշար: 10 մասնակիցների թվում են աշխարհի 9-րդ չեմպիոնի վաղեմի բարեկամ մրցակիցներ, անվանի գրոսմայստերներ Ալեքսեյ Սուետինը, Մարկ Տայմանովը, Եվգենի Վասյուկովը: Սուետինը ժամանակին եղել է նաև Պետրոսյանի մարզիչը: Մրցաշարին մասնակցում են նաև մեր հանրապետության ուժեղագույն շախմատիստները՝ գրոսմայստերներ Ռաֆայել Վահանյանը, Վլադիմիր Հակոբյանը, Սմբատ Լպուտյանը, Աշոտ Անաստասյանը, Արշակ Պետրոսյանը, միջազգային վարպետ Էդուարդ Մնացականյանը և Արսեն Եղիազարյանը, որը վերջերս 2-րդ տեղ գրավեց Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնությունում: Արագ շախմատը սովորականի համեմատ շատ դիտարժան է: Մրցաշարը բաղկացած է 9 տուրից և շրջանաձև մրցակարգով բոլորը մրցելու են իրար հետ: Յուրաքանչյուր օր տեղի է ունենում 3 տուր: Ամեն պարտիայի համար կողմերին տրվում է 45-ական րոպե: Մրցաշարի գլխավոր հովանավորն է «Հայէկոնոմբանկը»: Հովանավորների թվում է նաև «Լեոն Սպարկլը» և «Սոցպաս Բ-Ն»: Մրցաշարի մրցանակակիրների համար նախատեսված են դրամական խրախուսման պարգևներ: Հաղթողը ստանալու է 1500 դոլլար, իսկ 2-րդ և 3-րդ մրցանակակիրները 1000 և 500-ական դոլլար: Տեղի ունեցած 5 տուրից հետո մրցաշարային աղյուսակը 4-ական միավորով գլխավորում են մեր հանրապետության ներկայացուցիչներ Վլադիմիր Հակոբյանն ու Աշոտ Անաստասյանը: Նրանց հաջորդողները նույնպես հայ շախմատիստներն են՝ Ռաֆայել Վահանյանը, Արշակ Պետրոսյանը, Արսեն Եղիազարյանը, որոնք վաստակել են 3-ական միավոր: 2.5 միավոր ունի Սմբատ Լպուտյանը: Այնուհետև գալիս են հյուրերը Մարկ Տայմանովը (2), Եվգենի Վասյուկովը (2), Ալեքսեյ Սուետինը (1): Կես միավորով վերջին տեղում է Էդուարդ Մնացականյանը: Մրցաշարը մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել շախմատասերների շրջանում: Հատկապես ուշագրավ էր 5-րդ տուրում կայացած Վահանյան-Հակոբյան պարտիան: Մինչ այդ մեր հանրապետության երկու առաջատարները նաև մրցաշարի առաջատարներն էին: Հանդիպման արդյունքից շատ բան էր պայմանավորված: Երկուստեք սուր պայքարում հաջողությունը ուղեկցեց պատանիների աշխարհի նախկին չեմպիոն Վլադիմիր Հակոբյանին: Մրցաշարը կազմակերպված է բարձր մակարդակով: Միակ բացն այն է, որ Կամերային թատրոնի դահլիճն ամենևին հարմար չէ նման միջոցառման համար:

Արձանագրված բոլոր արդյունքները.

1-ին տուր

Անաստասյան-Լպուտյան	1-0
Եղիազարյան-Հակոբյան	1/2-1/2
Տայմանով-Մնացականյան	1-0
Վասյուկով-Պետրոսյան	1/2-1/2
Սուետին-Վահանյան	0-1

2-րդ տուր

Անաստասյան-Եղիազարյան	0-1
Հակոբյան-Տայմանով	1-0
Մնացականյան-Վասյուկով	0-1
Պետրոսյան-Սուետին	1-0
Լպուտյան-Վահանյան	1/2-1/2

3-րդ տուր

Տայմանով-Անաստասյան	0-1
Եղիազարյան-Լպուտյան	0-1
Վասյուկով-Հակոբյան	1/2-1/2
Սուետին-Մնացականյան	1-0
Վահանյան-Պետրոսյան	1-0

4-րդ տուր

Անաստասյան-Վասյուկով	1-0
Եղիազարյան-Տայմանով	1/2-1/2
Հակոբյան-Սուետին	1-0
Մնացականյան-Վահանյան	1/2-1/2
Լպուտյան-Պետրոսյան	1/2-1/2

5-րդ տուր

Սուետին-Անաստասյան	0-1
Վասյուկով-Եղիազարյան	0-1
Տայմանով-Լպուտյան	1/2-1/2
Վահանյան-Հակոբյան	0-1
Պետրոսյան-Մնացականյան	1-0

ԽՃԱՆԿԱՐ

3 մլն. դոլլար գովազդի համար

1996 թ.-ին Ատլանտայում կայանալիք օլիմպիական խաղերի ժամանակ հեռուստատեսությամբ 30 րոպե տևողությամբ գովազդի համար ամերիկյան NBC հեռուստաընկերությունը մտադիր է գանձել 3 մլն. դոլլար:

Սրտերը ոսկորներին վտանգ չի սպառնում

Ըստ վերջին ուսումնասիրությունների, մարզիկների ոսկորների կոտրվելու միայն 12 տոկոսն է բաժին ընկնում սրտերին: Ամենաշատը (38 տոկոս) բաժին է ընկնում տանը աշխատանքներ կատարելու ժամանակ, 24 տոկոսը՝ աշխատավայրում, 8-ը՝ զվարճությունների ժամանակ և նույնքան էլ դպրոցներում: 6 տոկոսն այլ տեղերում և միայն 4 տոկոսը ավտովթարների ժամանակ:

Թեդ Թերները կորցնում է 40 մլն. դոլլար

«Բարի կամքի» խաղերի հիմնադիր, ամերիկացի միլիարդատեր Թեդ Թերները Սանկտ Պետերբուրգում տեղի ունեցած վերոհիշյալ 3-րդ խաղերի ժամանակ 40 մլն. դոլլարի վնաս կրեց: Իր գործը լավ իմացող աշխարհահռչակ բիզնեսմենը հազվադեպ է սխալներ թույլ տալիս և ֆինանսական վնասներ կրում: Սակայն այս անգամ դա մտածված հայլ է, որը թե դասվի խնդիր է և թե քաղաքական հարց: Այնուամենայնիվ մարզական լեզվով արտահայտվելով կարելի է արձանագրել, որ ֆինանսական դեֆիցիտի ռեկորդ է գրանցվել:

Ռեկորդային հեծանվավազքեր

Նախատեսվում է, որ 1995 թվականի մրցաշրջանում աշխարհում կազմակերպվելու են պրոֆեսիոնալ հեծանվորդների 175 մրցավազքեր:

ՉԵՄՊԻՈՆՆԵՐԻ ԼԻԳԱ

«Միլանը» պարտվեց

Այսօր ֆուտբոլային փառատոն է Եվրոպայում

Չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշարերում տեղի կունենան 3-րդ տուրի հանդիպումները.

«A» խումբ

«Մանչեսթեր Յունայթեդ»-«Բարսելոնա»

«Գյոթեբորգ»-«Գալաթասարայ»

«B» խումբ

«Դինամո» (Կիև)-«Պարի Սեն Ժերմեն»

«Սպարտակ» (Մոսկվա)-«Բավարիա»

«C» խումբ

«Բենֆիկա»-«Ստյաուա»

«Հայդուկ»-«Անդերլեխտ»

«D» խումբ

ԱԷԿ (Աթենք)-«Միլան»

«Կազինո»-«Այաքս»

Մրցաշարային աղյուսակներն այսօրվա դրությամբ

«A» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. «Մանչեսթեր»	2	1	1	0	4-2	3
2. «Բարսելոնա»	2	1	0	1	3-3	2
3. «Գյոթեբորգ»	2	1	0	1	4-5	2
4. «Գալաթաս.»	2	0	1	1	1-2	1

«B» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. «Պարի Ս.Ժ.»	2	2	0	0	4-1	4
2. «Դինամո» Կ	2	1	0	1	3-3	2
3. «Բավարիա»	2	1	0	1	1-2	2
4. «Սպարտակ» Մ	2	0	0	2	3-5	0

«C» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. «Բենֆիկա»	2	1	1	0	3-1	3
2. «Հայդուկ» Ս	2	1	1	0	1-0	1
3. «Ստյաուա»	2	0	1	1	0-1	1
4. «Անդերլեխտ»	2	0	1	1	1-3	1

«D» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. «Այաքս»	2	2	0	0	4-1	4
2. Կազինո»	2	1	1	0	3-3	3
3. ԱԷԿ	2	0	1	1	1-2	1
4. «Միլան»	2	0	0	2	0-5	0

Չեմպիոնների լիգայի նախկին չեմպիոն Իտալիայի «Միլանի» վերջին տեղը և գնդակների 0-5 տարբերությունը թող չզարմացնի ֆուտբոլասերներին: Ճիշտ է, 2-րդ տուրում «Միլանը» սեփական հարկի տակ 3-0

հաշվով հաղթել է Ավստրիայի «Կազինո» թիմին, սակայն խաղի ընթացքում մոլեռանդ ֆուտբոլասերներից մեկը շիշ է շպրտել դաշտ, որը կպել է հյուրերի դարպասապահի գլխին և նրան հեռացրել են դաշտից պատգարակի վրա: ՈՒԵՖԱ-ն քննարկելով այդ միջադեպը 0-3 հաշվով պարտություն է գրանցել «Միլանին», որը սեփական հարկի տակ հաջորդ հանդիպումը ստիպված կլինի անցկացնել չեզոք դաշտում:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Ֆուտբոլային մրցավարությունը էլեկտրոնային սարքավորումներով

ԳՐԻԳՈՐ ԱՌՈՒՇՅԱՆ,

[illegible]

ԱՄՆ-ում տեղի ունեցած ֆուտբոլի աշխարհի 15-րդ առաջնությունում ականատես եղանք, թե ինչպես խաղերի ժամանակ վնասվածքներ ստացած ֆուտբոլիստներին տեղափոխելու համար էլեկտրական ավտոմեքենաներ են օգտագործվում: Միաժամանակ ֆուտբոլի պաշտոնական հանդիպումների ժամանակ սկսել են օգտագործել նաև խաղերի տեսագրությունները, օգնելու համար մրցավարներին դժվարին ու վիճելի պահերին, կամ այն դեպքերում, երբ մրցավարները չեն նկատում որևէ խախտում: Այսպես, աշխարհի առաջնության Իտալիա-Իսպանիա հանդիպման ժամանակ իտալացի խաղացողներից մեկը մրցավարի

աչքից հեռու ուժգին հարվածեց Իսպանիայի հավաքականի խաղացողին: Մրցավարը իտալացուն պատժեց երկրորդ դեղին քարտով և հեռացրեց դաշտից: Բայց հետո ՖԻՖԱ-ի մրցավարների կոմիտեն մանրամասն ուսումնասիրելով միջադեպի տեսագրությունը ավելի խիստ պատիժ սահմանեց իտալացի ֆուտբոլիստին, նրան որակազրկելով 8 խաղով, քանի որ միտումնավոր հարվածի պատճառով ջարդվել էր Իսպանիայի հավաքականի խաղացողի քիթը: Շնորհիվ էլեկտրոնային սարքավորումների առաջադիմության, վերջերս խաղանցքի Մանուել Գարսիան հնարել է մի բացառիկ ու փոքրիկ համակարգիչ, որը կարող է խակական հեղաշրջում առաջացնել ֆուտբոլային մրցավարության մեջ: Ճշմարտի տուփի չափի համակարգիչը, որն իր հիշողության մեջ պարունակում է ավելի հանդիպման և խաղացողների վերաբերյալ մանրամասն տեղեկություններ, շատ օգտակար կարող է լինել մրցավարի համար, որն այս համակարգիչն ունենալով խաղի ցանկացած պահին կարող է որևէ խաղացողի ու նրա կատարած հանցանքների մասին լայն տեղեկություններ ստանալ նոր պատիժ տալուց առաջ: Այս փոքրիկ համակարգիչը երեսային ափով կապված լինելով ոչինչ ավելի մեծ և դաշտի ծայրամասում տեղադրված համակարգչի հետ, որի հիշողության սարքից օգտվելով, մրցավարները կարող են հաջողությամբ վարել հանդիպումները: Մանուել Գարսիան մտածել է նաև սկզբնական խաղն սպասարկող մրցավարների միջև հաղորդիչ սարք օգտագործելու մասին: Այսպես, Շվեյցարիայի առաջնությունում արդեն մի քանի տարի է, ինչ փորձարկվում են մի շարք էլեկտրոնային սուլիչներ: Եզրային մրցավարները իրենց դրոշակների վրա տեղադրելով այդ էլեկտրոնային սուլիչները, խաղի ընթացքում գլխավոր մրցավարի ուշադրությունն անմիջապես բևեռում են ամեն մի խախտման վրա: Ըստ Մանուել Գարսիայի, ՖԻՖԱ-ի նախագահ Ժոաո Ավելանժը իր հետ մի խոսակցության ժամանակ հայտնել է, որ ՖԻՖԱ-ն մոտիկից ուսումնասիրում է այս նոր գյուտերը: Մանուել Գարսիան իր գյուտի մասին ամբողջ տեղեկությունները 17 ծրարներով ուղարկել է ՖԻՖԱ-ին:

Երբ ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիան վավերացնի էլեկտրոնային սարքավորումներով մրցավարներին օգնելու Մանուել Գարսիայի գյուտը, ապա մրցավարների սուլիչը կհայտնվի թանգարանում իբրև հին իր: Իսկ մինչ այդ շարունակենք լսել սուլիչների զգաստացնող ձայները մեր մարզադաշտերում:

Բաժինը վարում է

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՄՈՍԿՎԱ

Ռուս վետերանների իրավունքները կպաշտպանվեն ամբողջ ԱՊՀ-ում

ՄՈՍԿՎԱ, 18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՆՈՎՈՍՏԻ: Պետական դումայի հոկտեմբերի 21-ի լիագումար նիստի օրակարգ կմտցվի վերաբնակության կարգավորման եւ վերաբնակների իրավունքների պաշտպանության մասին Ռուսաստանի եւ Լատվիայի կառավարությունների ստորագրած համաձայնագրի վավերացումը վերաբերող դաշնակցային օրենքի նախագիծը: Այդ մասին հայտնեց դումայի նախագահ Իվան Ռիբկինը Լատվիայի վետերանների իրավունքների պաշտպանության միության խորհրդի նախագահության անդամ Վիկտոր Տիմոնինի հետ հանդիպման ժամանակ: Ինչպես նշվում է Պետդումայի մամուլի ծառայության հաղորդման մեջ, Տիմոնինը Պետդումայի նախագահին տեղեկացրել է Լատվիայում ապրող Հայրենականի մեծ պատերազմի, աշխատանքի վետերանների, նացիստական համակենտրոնացման ճամբարների նախկին կալանավորների վիճակի մասին: Ռուսաստանի իշխանությունների առաջնահերթ օգնությունը պահանջող խնդիրների թվում նա նշեց բնակարանի, առողջապահության, ֆաշիզմի նկատմամբ հաղթանակի 50-ամյակի տոնակատարության, ինչպես նաեւ Ռուսաստանի քաղաքացիության պարզեցված ընդունման հնարավորության հարցերը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Կկանգնեցվի Գեւորգ Չաուշի արձանը

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Մոտ ժամանակներս Արարատի շրջանի Լուսառատ գյուղում կկանգնեցվի հայ ազգային հերոս Գեւորգ Չաուշի հուշարձանը (քանդակագործ` Հենրիկ Տեր-Մինասյան, ճարտարապետ` Ժորա Հակոբյան): Ինչպես տեղեկացանք գյուղխորհրդի նախագահ Հրանտ Առաքելյանից, արդեն կատարվել են բարեկարգման աշխատանքները, եւ օրերս հուշարձանը կտեղադրվի հանդիսավոր պայմաններում:

Ձկան առեւտուրը դժվար է ընթանում

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Ինչպես հայտնեց «Հայձուկ» արտադրական միավորման տնօրեն Հ. Կարապետյանը, սեպտեմբեր ամսին ձկնային տնտեսություններից ստացվել է 154 տոննա ձուկ, հոկտեմբերի 17-ի տվյալներով վաճառվել է 100 տոննա: Տնօրենի կարծիքով, սա շատ ցածր ցուցանիշ է, քանի որ տնտեսություններում ձուկը բավականին առատ է, իսկ վաճառքը վատ է ընթանում: Երեւանի քաղխորհրդի ղեկավարության օգնությամբ թույլատրվել է շուկաներում ավտոմեքենաներից վաճառք կազմակերպել, որը սակայն մեծ արդյունքների չհանգեցրեց: Սա բացատրվում է նրանով, որ դեռ շուկաներում կան գյուղատնտեսական մթերքներ, եւ ձկան պահանջարկը շատ մեծ չէ: Միաժամանակ, մթերող կազմակերպությունները չեն կարողանում տրամադրել համապատասխան գումար:

ՎԻԵՆՆԱ

Ծաղիկներ զինվորի գերեզմանին

Ավստրիայում նշվեց ֆաշիզմից Ուկրաինայի ազատագրման 50-ամյակը: Այստեղ հավատարմագրված ԱՊՀ-ի դիվանագիտական ներկայացուցիչները այցելեցին Ցվարցենբերգպլաց հրապարակը եւ պսակներ դրեցին սովետական զինվորի հուշարձան-համալիրի պատվանդանին: Ֆաշիզմից Վիեննայի ազատագրման համար զոհված եւ այստեղ թաղված մարտիկների մեջ հիշատակվում է նաեւ հայորդի Բորիս Արշակի Մուրադյանի:

ՀՀ կառավարության անունից արարողությանը մասնակցեց եւ հուշարձանին ծաղկեպսակ դրեց Ավստրիայում ՀՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Արման Նավասարդյանը:

ԱԳՆ մամուլի ծառայություն

■ ***Սերտիֆիկատ է ստացել ավելի քան 7 հազար մարդ:*** *Հայխնայբանկի բոլոր բաժանմունքները պատրաստ են սեփականաշնորհման սերտիֆիկատներ տալու բնակչությանը: Հանրապետությունում դրանց բաշխման գործին ներգրավված են 1000 բանկային աշխատողներ: Արդեն սերտիֆիկատ է ստացել 7330 մարդ: Հնարավորություն է ստեղծվել արժեթղթերի բաշխումը կատարել աշխատանքային բոլոր ժամերին: Այդ նպատակով ժամանակավոր պատասխանատուներ են բացվել խնայբանկի բոլոր բաժանմունքներում, իսկ այն գյուղերում, որտեղ այդպիսիք չկան, բանկի ներկայացուցիչները լինում են տեղերում եւ կազմակերպում բաշխումը:* ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

«ԵՎԱ»

ուսումնական կենտրոնը հրավիրում է Ձեզ

Սովորելու 1-3-ամսյա դասընթացներում հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

- օպերատորական գործ, ծրագրային փաթեթների եւ ծրագրավորման լեզուների ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա
- անգլերեն լեզու սկսնակների համար Communicative course in English, Learning American English, The Cambridge English course (2 ցիկլով), ամերիկյան ուսումնական հաստատություններ ընդունվողների համար TOEFL
- բանկային գործ
- հաշվապահություն եւ համակարգիչների կիրառումը հաշվապահության մեջ
- կոսմետիկա եւ էպիլյացիա
- մերսում (մասաժ)

Դասընթացներն ավարտողներին տրվում են վկայականներ (սերտիֆիկատ) հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով: Մենք երաշխավորում ենք ոչ միայն ուսուցման բարձր մակարդակ, այլեւ հարմարավետ դասասենյակներ մեր կենտրոնում: Ընդունում ենք ամեն օր, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, ժամը 11-ից 16-ը:

Հասցեն` Սարյան 4 (Սարյանի տուն-թանգարանի դիմաց)
Հեռախոս 58-21-22

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Միացյալ Նահանգների լրատվական ծառայությունը եւ ՀՀ լուսավորության նախարարությունը հայտարարում են «Ազատության աջակցություն» երիտասարդության փոխանակման ծրագրի հաջորդ փուլի աշակերտների գրանցման եւ ընտրության սկիզբը: «Ազատության աջակցություն» երիտասարդության փոխանակման («Բրեդլի») ծրագիրը միջնակարգ դպրոցների այն աշակերտների համար է, ովքեր տիրապետում են անգլերեն լեզվին, լավ առաջադիմություն ունեն դպրոցում եւ օժտված են հաջողակ փոխանակման աշակերտ լինելու բոլոր անհրաժեշտ հատկություններով: Երրորդ տարին է արդեն, որ այս ծրագրի համար ընտրված աշակերտները կապրեն ամերիկյան հյուրընկալ ընտանիքներում եւ մոտ մի տարի (1995 թվի օգոստոսից 1996-ի հունիսը) կհաճախեն ամերիկյան դպրոցներ:

«Ազատության աջակցություն» երիտասարդության փոխանակման ծրագրին մասնակցելու իրավունք ունեցող աշակերտները պետք է.

■ տվյալ ժամանակ լինեն Հայաստանում միջնակարգ դպրոցի 8-րդ, 9-րդ կամ 10-րդ դասարանի աշակերտներ,

■ ծնված լինեն 1978 թվի հունիսի 1-ից 1980 թվի սեպտեմբերի 1-ը ժամանակահատվածում,

■ վերջին երկու տարվա ընթացքում ցույց տված լինեն բարձր առաջադիմություն: (Այն աշակերտները, ում ընտանիքի անդամներից գոնե մեկը վերջերս դիմել է ԱՄՆ-ի վիզայի, եւ նրանք, ովքեր վերջին 5 տարվա ընթացքում երեք ամսից ավելի եղել են ԱՄՆ-ում, չեն կարող դիմել ծրագրին):

Աշակերտները, ովքեր ուզում են դիմել ծրագրին, կարող են գրանցվել հետեւյալ 4 վայրերից մեկում, նշված օրը

Գյումրի` հոկտեմբերի 17-ին, ժամը 10:00,
Գեղամ Սարյանի անվան թիվ 24 դպրոցում:
Վանաձոր` հոկտեմբերի 19-ին, ժամը 10:00,
Վանաձորի թիվ 1 հանրակրթական վարժարանում:
Սիսիան` հոկտեմբերի 25-ին, ժամը 13:00,
Սիսիանի հանրակրթական կոլեջում:
Երեւան` հոկտեմբերի 29-ին եւ 30-ին, ժամը 8:30,
Երեւանի Ամերիկյան համալսարանում:

Գրանցման ժամանակ պետք է ներկայացնել հետեւյալ փաստաթղթերը

■ ծննդյան վկայական կամ անձնագիր` մեկ պատճենով:

■ դպրոցի վերջին երկու տարվա գնահատականները դպրոցի կնիքով եւ տնօրենի ստորագրությամբ (մեկ պատճենով):

■ երկու անձնագրի լուսանկարի չափի լուսանկար:

Գրանցման ավարտից հետո աշակերտները կտեղեկացվեն անգլերեն լեզվի քննության տեղի ու ժամանակի մասին: Անգլերենի քննությունն ու շարադրությունը անցած աշակերտները կլրացնեն ծավալուն մի դիմում: Հետո նրանց հետ կանցկացվի պաշտոնական հարցազրույց: Կիսաեզրափակիչ փուլի հաղթողները կընտրվեն այս արդյունքների հիման վրա:

Վերջին ընտրությունը կանցկացվի ԱՄՆ-ում: Ուորլդ Լըրնինգը աշխարհի ամենախոշոր ու ամենահին փոխանակությամբ զբաղվող կազմակերպություններից մեկը, Միացյալ Նահանգների լրատվական ծառայության հետ համատեղ կավարտի ընտրությունը: Կիսաեզրափակիչ փուլը հաղթողների թղթերը կվերանայի մասնագիտացած ուսուցիչների մի խումբ ԱՄՆ-ում: Հաղթողները կհայտարարվեն 1995 թ. մայիսի 1-ից հետո:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է սեփական առանձնատուն Մարփաղում: 3-րդ շարք, տուն 15: Զանգահարել 24.43.16 հեռախոսով:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Շարունակվում է 1995 թ. 1-ին կիսամյակի թերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրությունը:

Բաժանորդագրությունը կարելի է ձեւակերպել

1. Անհատ բաժանորդների համար` Երեւան քաղաքի փոստային բաժանմունքներում:
2. Հիմնարկ-ձեռնարկությունների համար (փոխանցումով կամ կանխիկ)` 10-րդ փոստային բաժանմունքում (Երեւանի Հանրապետության հրապարակ):
3. Հանրապետության այլ շրջաններում` միջշրջանային գործակալություններում, եւ փոստային բաժանմունքներում:
4. Այն հիմնարկ ձեռնարկությունները եւ քաղաքացիները, որոնք կցանկանան իրենց բաժանորդագրական թերթերը ստանալ փաթեթավորված, ձեռնարկության մոտ գտնվող թերթերի եւ ամսագրերի կրպակից, բաժանորդագրությունը ձեւակերպելիս անդրադարձում պետք է նշեն կրպակի համարը:
5. Ռուսաստանի Դաշնության թերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրության վերջին ժամկետը ս.թ. նոյեմբերի 10-ն է, իսկ հանրապետության թերթերինը եւ ամսագրերինը` դեկտեմբերի 15-ը:

Մամուլի տարածման գործակալություն

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

A STYLE
ORIGINAL DESIGN

ՕԳՏՎԵՔ ՄԵՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ
ՕՐՎԱ ՑԱՆԿԱՑԱԾ ԺԱՄԻ
ՄԵՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՆՔ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԵԼ

Մեր հասցեն` Երեւան, Հանրապետության 47,
Հեռախոս` 581841

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Է. Ե. Դանիելյանը տեղեկացնում է մաշկային հիվանդություններ եւ միզասեռական ուղիների բորբոքումներ ունեցող հիվանդներին, որ նրանց ընդունելությունը այսուհետեւ կկատարվի նոր հասցեով.
մետրոյի կանգառ «Բարեկամություն», Գուլակյան 14 ա շենք, բն. 26 (Կոմիտասի 19 շենքի հարեւանությամբ):
Օրերը` երեքշաբթի, հինգշաբթի, շաբաթ` ժ. 16-19, կիրակի` ժ. 11-14:
Զանգահարել` 23-76-67, 25-50-05

Travel Company
"ARMINTERTOUR"
Armenia, Yerevan, str. Akopa Akopjan 2,
tel. 22.24.50

«ԱՐՄԻՆՏԵՐՏՈՒՐ» ֆիրման
շարունակում է կանոնավոր չվերթներ
ԵՐԵՎԱՆ-ԲՈՒՐԳԱՍ-ԵՐԵՎԱՆ
երթուղով ամեն չորեքշաբթի:
Բուրգասից կազմակերպվում է 4 օրյա ուղեւորության դեպի Ստամբուլ: Երեխաներին` զեղչով:
Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմեք`
Երեւան, Հ. Հակոբյան 2 (Մերգելյան ինստիտուտի դիմաց)
եւ «ԱՆԻ» հյուրանոց, 622 սենյակ
Հեռ. 27 24 50, 27 20 08, 59 46 22

A STYLE

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

Նոր կանոնավոր չվերթ դեպի
ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ
ամեն շաբաթ օր, սկսած նոյեմբերի 7-ից:

Տեղեկությունների համար դիմեք ՀԱՈՒ գրասենյակներ:
53-05-02
53-06-62

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Ծավալը 1892 Տպաքանակը` 5000 Ստորագրված է տպագրության` 18. 10. 1994 Գինը` 10 դրամ

digitised by A.R.A.R.@